

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—. — Poštno-čkovni
račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon 2113

Cena inseratom: cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrt strani
Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—,
1/16 str. Din 125.—, Mali ogla-
si vsaka beseda Din 1.20.

Pozor glede položnic!

1. Vsem smo priložili zadnjič položnice, tudi tistim, ki imajo že plačano. Ako je kdo ne potrebuje, naj jo odda svojemu prijatelju.

2. Vsi, ki pa nimate plačano, ali pa le samo do novega leta, pošljite denar čimprej! Preje je skrb pri kraju, tem bolje! Plačujte celoletno!

3. Zadnjič smo napisali, da morate na vsako položnico dati znamko za 50 par. Sedaj nas pošta obvešča, da morate teh 50 par plačati v gotovini in ne v znamkah! Pazite na to!

4. Na srednji del položnice napišite: star ali nov (namreč naročnik), ker tako ga hitreje najdemo!

5. Po položnico pisati se ne izplača. Kupite raje na pošti ceneje splošno položnico in napišite na njo čekovno štev. 10.603.

6. Naročnina znaša: celoletno 32 Din, polletno 16 Din in četrtletno 9 Din.

Uprava »Slov. Gospodarja« v Mariboru.

Novi lovski zakon.

Nj. Veličanstvo kralj je podpisal ter proglasil zakon o lovu. Glavne njegove določbe so:

Divjačina, ki spada pod zakon, se deli v tri vrste: 1. v divjačino, ki je zaščitena z določbami o prepovedanem lovu, 2. v nezaščiteno divjačino in 3. v zverjad. Splošna določila zakona opredeljujejo lastna lovišča in občinske love ter urejajo način oddajanja love v zakup. Lastna lovišča so ona, ki so večja od 200 ha, ostala zemljišča pa se združijo v občinska lovišča. Zakon določa, da se dajo v zakup lovišča javno-pravnih korporacij. V primeru ponovnega pismen. opomina splošne upravne oblasti prve stopnje pa se lahko dajo v zakup lovišča zasebno-pravnih korporacij. Za državna in občinska lovišča bo izdal minister za gozdove in rudnike poseben pravilnik. Splošna upravna oblast prve stopnje je dolžna sestaviti kataster lovišč, da se tako dobi pregled vseh lovišč.

Drugo poglavje navaja določbe o prepovedanem lovu, ki se znatno razlikujejo od dosedanjih ter bolj vpoštevajo naše posebne lovske razmere. Za visoko divjad je predpisano streljanje s kroglo. Ban lahko po zaslišanju pristojne lovske zveze skrajša varstveno dobo (prepovedan lov), ali pa jo podaljša. Da se ne kršijo gospodarski interesi, predpisuje zakon nekatere odredbe, ki onemogočajo pretirano gojenje divjačine v škodo kmetijstva in gozdov. Dokaj strogi so predpisi o nadzorstvu nad prometom z divjačino. Prav tako so strogi predpisi o izdajanju lovskih kart. Posebne odredbe govore o pastirskih psih. V krajih, kjer so bile take odredbe že v veljavi, ostanejo še nadalje, v novih krajih pa se uvedejo nove odredbe z banov. odbredbo. Tudi podrobnejše odredbe o povračilu škode se izdajo z banovinsko odredbo.

Peto poglavje navaja določbe o ustanovitvi lovske zveze in lovskih društev. Z zakonom se ustanove banovinski lovski fondi, za katere so predvideni znatni dohodki, ki se smejo rabiti v namene lovstva, za lovsko literaturo, za znanstvena dela in za podporo zvez. Kazni se dele v denarne in zaporne kazni. Izreče jih splošna upravna oblast prve stopnje. Razen kazni mora krivec plačati tudi odškodnino po ceniku, ki se izda z banovinsko uredbo. Zelo ostre kazni so določene za divji lov.

Prehod iz rednega načina v zakup se izvrši z banovinsko uredbo na podlagi čl. 90 ustave in je tako prepuščeno avtonomni odločitvi prebivalstva, kedaj hoče preiti v sistem lovskega prava. Po prehodnih določilih se na lovskih kartah predvideva tudi »dovoljenje za lov na posamezne sreze in banovine«. Denar, ki se v ta namen pobere, gre v lovski fond. Število lovskih društev v posameznih krajih se uredi z banovinsko uredbo. Dosedanje lovske zveze ostanejo v veljavi, dokler se ne ustanovijo banovinske zveze, ki morajo predložiti svoja pravila v odobritev najdelj v treh letih. Med prehodnimi določili je važna odredba, da se s tem zakonom ne spreminjajo roki obstoječih pogodb, ki jih je odobrila splošna upravna oblast. Lastna lovišča, ki merijo manj kot 200 ha, se priključijo občinskim loviščem. Prav tako je važna odredba, ki določa, da stopi zakon v posameznih banovinah v veljavo hkrati z banovinsko odredbo, ki se mora izdati najdalje 6 mesecev po razglasitvi zakona.

Novi zakon o javnih cestah in varnosti prometa.

Nj. Veličanstvo kralj Aleksander je na predlog gradbenega ministra in po zaslišanju ministrskega predsednika na podlagi čl. 26 zakona o državnih cestah z dne 8. maja 1929 predpisal in proglasil zakon o izpremembah in dopolnitvah uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih z dne 6. junija 1929. Javne ceste so državne, banovinske in občinske ceste.

Novi zakon določa (čl. 2), da se poleg javnih cest ne smejo postavljati ograje bliže ko 1 m od cestnega roba (prej je to veljalo za sajenje gozdov), zgradbe za stanovanj, trgovine, pekarnice, vodnjake ne bliže ko 4 m, mehanične delavnice, kovačnice ne bliže ko 10 m, apnenice, opekarne, livnice ne bliže ko 20 m od zunanjega cestnega roba. Policijske oblasti so dolžne takoj prepovedati nadaljnjo gradbo naštetih naprav in odrediti, da se odstranijo v določenem roku. Lastniki posestev v hribih, ki so postavili na cestnem zemljišču poleg javnih cest stavbe s stanovanji, ograje, plote, žive ograje itd., jih morajo prav tako odstraniti v roku leta dni po razglasitvi tega zakona.

Prepovedano je imeti bliže ko 5 m od cestnega roba gnojišča ali gnojne jame ter odvažati gnoj preko cestnega zemljišča ali cestnega jarka. Prepovedano je puščati na cesto otroke, živino, perutnino, posebno pa svinje. Lastniki gostiln in trgovin ob cestah, pred katerimi stojijo vozovi in živina, morajo na lastne stroške čistiti cesto in cestno zemljišče, tam kjer se ustavljajo vozovi (čl. 9).

Lastniki obstoječih jarkov in nepristopnih potov večjega pomena morajo v roku dveh let po uveljavitvi tega zakona na lastne stroške zgraditi stalne naprave, mostove in prehode po navodilih pristojnih cestnih uprav. Pristopna pota večjega pomena morajo lastniki v istem roku zgraditi tako, kakor je zgrajen kolovoz glavnega pota, ali jih posuti najmanj 10 metrov. Te naprave in pota lahko zgradi tudi pristojna cestna uprava na stroške lastnika (čl. 12).

O razsvetljavi vozov je določeno (člen 7) to-le: Kadar vozijo vozovi ponoči, morajo biti razsvetljeni. Svetilke morajo biti pričvrščene na levi strani voza. Vsak voz mora imeti zadaj reflektorsko steklo. Obliko in kraj, kjer se mora pričvrstiti, predpiše minister za gradnje. Za motorna vozila je določeno (čl. 30),

da so v prometu lahko samo takšna vozila in prikolice s polnjenim in elastičnim gumijem. Od tega so izvzeta motorna vozila ministrstva vojske in mornarice. Uporaba samo elastičnih gum je dovoljena do konca leta 1934.

Za manjše in slabše grajene ceste določa zakon to-le (čl. 31): Na predlog tehničnega oddelka lahko banska uprava prepove promet z motornimi vozili po ožjih in zelo prometnih cestah, ako so neprimerne za motorna vozila. Ta prepoved se lahko ukine v vojaške namene.

V slučaju, da kdo poškoduje cesto in cestne naprave, določa novi zakon (čl. 36a): V primeru, da kdo poškoduje cesto ali cestne naprave, in če se krivec ne more dobiti ali od njega izterjati odškodnino, poravnajo škodo lastniki ceste ali one občine, na katerih ozemlju se je poškodba zgodila. Od tega ni izvzeta materialna odgovornost cestnega organa, ki skrbi za cesto (cestarja).

*

V NAŠI DRŽAVI.

Prva seja našega parlamenta. Po triletnem prekinjenju se je sestala dne 8. novembra izvoljena skupščina dne 7. t. m. na prvo sejo. Prvi seji je predsedoval starosta med poslanci, istrski rojak Vekoslav Spinčič. Po Spinčičevem pozdravnem govoru je bila volitev tajnikov.

V zbornici bo enoten klub poslancev. Na predlog poslanca dr. Pivka je bil osnovan enoten poslanski klub pod predsedstvom ministra brez portfelja Nikole Uzunoviča. Izvoljen je bil odbor peterih poslancev, ki so izdelali klubova pravila.

Na drugi seji narodne skupščine je bil izvoljen verifikacijski odbor, ker je prijavljenih 77 pritožb, ki osporavajo 56 mandatov. V dravski banovini je predmet pritožbe krški mandat, v savski banovini jih je 6, v zetski pa večina mandatov.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Nemški kancler dr. Brüning proti hujskarijam narodnih socializmov. — Nemški narodni hujskači pod vodstvom Hitlerja so postali v zadnjem času posebno drzni. Doma grozijo predsedniku republike Hindenburgu in Brüningovi vladi, da bodo uprizorili preobrat nasilnim potom; po inozemstvu pa vzbujajo sum, kakor bi bila Nemčija razdeljena v dva sovražna tabora. Dne 9. decembra je pojasnjeval dr. Brüning notranje- in zunanje-politični položaj Nemčije v posebnem govoru. Kancler je napovedal, da bode nastopila vlada proti vsem razkrajajočim silam v državi. Edino predsednik republike in vlada smeta razpolagati s silo v državi. Nastopila bosta z neizprosno silo, v primeru potrebe pa tudi s proglasitvijo izrednega stanja proti vsem, ki bi skušali iz zasede rušiti ustavne ustanove. Predsednik republike in vlada sta se

BOLEČINE POMIRJAJOČA DRGNENJA

pri bolečinah v hrbtu in križu, pri trganju, revmatičnih bolečinah itd. so vedno učinkovita, če se za njih vporablja Fellerjev Elsafluid, to skozi 35 let preizkušeno domače sredstvo in kozmetikum. Poskušna steklenica 6 D, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne steklenice 62 Din brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsa trg 341, Savska banovina.

odločila, da bosta prepovedala nastope v uniformah, nošnjo uniform in orožja. Do 3. januarja 1932 so prepovedani vsi javni shodi, da se zagotovi nemškemu narodu za božične praznike mir.

V prihodnjem nemškem državnem proračunu bo dosežena predvojna višina. Zasilne naredbe vlade bodo dovedle do ravnovesja s primanjkljajem 400 milijonov mark. Z zasilno naredbo bodo prihranili 120 milijonov, z zvišanjem prometnega davka 50 milijonov, z znižanjem plač pa 200 milijonov. Za prihodnje proračunsko leto so predvideni dohodki prometnega davka na 600 do 700 mil., prihranki pri plačah 200 milijonov in drugi prihranki 100 milijonov mark.

Italijanski zunanji minister Grandi se je vrnil dne 8. decembra iz Amerike v Italijo in je predložil predsedniku vlade Mussoliniju natančen potek pogajanj v Washingtonu.

Fašistična stranka v Italiji je dobila novega glavnega tajnika. V prisotnosti ministrskega predsednika Mussolinija je izročil bivši strankin tajnik Giuriati svoje posle svojemu nasledniku Ahilu Staraceju. Novi tajnik je znan fašistični organizator.

Mednarodni agrarni kongres je zboroval prejšnji teden. Na tem kongresu so bile zastopane vse evropske agrarne države. Bolgarsko odposlanstvo je predložilo kongresu v pretres tale vprašanja: 1. Mednarodno sodelovanje v zadevi poljedelske proizvodnje. 2. Organizacija poljedelske proizvodnje. 3. Organizacija mednarodnih kreditov in carinske postavke.

Prvi predsednik španske republike. Dne 10. decembra t. l. je izvolila španska ustavotvorna skupščina Alcala Zamora za predsednika republike. Proti je glasovala le skrajna levica.

Ameriški kongres poslancev je bil odprt 8. decembra v Washingtonu. Kongres se bo pečal z vprašanjem brezposelnosti, s primanjkljajem državne blagajne, ki bo dosegel do konca proračunskega leta 2 milijardi dolarjev, in z novimi angleškimi tarifnimi postavkami in njihovim vplivu na ameriško trgovino.

Vodja štajerskega Heimwehra v zaporu. Javnosti je še dobro v spominu, kako se je hotel vodja štajerskega Heimwehra, judenburški advokat dr. Walter Pfriemer letos septembra potopiti v Avstriji. Prevrta se je ponesrečil in Pfriemer je pribežal dne 13. septembra v svoje rojstno mesto v Maribor. Dr. Pfriemer je odpotoval iz Maribora preko Italije v Solnograd, odkoder je dospel dne 7. decembra v Gradec, kjer se je javil sodišču in se bo vršila proti njemu sodna obravnava z drugimi prevratniki vred.

Vlak zadel v polni avtobus.

Grozna nesreča.

Dne 9. decembra ob 11. uri dopoldne se je zgodila 2 km od Celja na križišču železnice in državne ceste pri Levcu ena največjih nesreč na Slovenskem v zadnjem času. Celjski mestni avtobus, v katerem je bilo poleg šoferja Franca Bučarja še 23 potnikov, je peljal iz Celja na Vransko. Na omenjenem križišču je zadela lokomotiva dopoldanskega savinjskega vlaka, ki prihaja v Celje ob 11. uri, ob avtobus od leve strani. V trenutku grozovitega sunka je lokomotiva odtrgal z avtomobila karoserijo s potniki vred, jo vlekla nekaj korakov naprej in jo treščila ob dvojni brzjavni drog ob cesti. Razmesarjeni udi potnikov, prtljaga in kosi avtomobila so se razleteli po železniškem nasipu in bližnjem travniku. Strojevodja je vlak ustavil. Ko so potniki v vlaku premagali prvi strah, so se upali najbolj pogumni v bližnjo Ropasovo avtomobilsko delavnico, odkder so poklicali na pomoč celjski rešilni oddelk.

Po nesreči.

Ljudje, ki so prihiteli na pomoč in rešilni oddelek so našli na okrvavljenem mestu nesreče osem oseb mrtvih in sicer 4 moške in 4 ženske. Vsi so bili ubiti takoj, ker jim je sunek razbil lobanje, stisnil prsne koše in nekatere dobesedno raztrgal. Na ostanku avtobusa je bilo truplo starejšega moškega, ki je še držal za poniklani držaj sprednjega sedea. Poleg avtomobila je ležala ubita ženska, nekoliko dalje moški in ženska eden preko drugega, ob tračnicah je bilo videti strašno razmesarjeno žensko truplo, pod železniškim nasipom sta bila na travniku dva moška in ena ženska. Med mrtveci, ostanki avtomobila in v krvi so ječali ranjenci.

V celjsko bolnico so prepeljali 11 nevarno ranjenih in sicer 7 moških in 4 ženske. Od težko ranjenih so umrle v bolnici še 4 osebe in sicer 2 moška in 2 ženski. Med težko ranjenimi je tudi šofer Franc Bučar.

Vzrok nesreče.

O vzroku grozne nesreče se različno govori, ugiblje in krivi. Celjskega mestnega šoferja Bučarja slikajo vsi kot zanesljivega in treznega. Odpeljal je iz Celja s par minut zamude. Nad celjsko okolico je bila od jutra do trenutka nesreče gosta megla. Šofer je prižgal oba električna žarometa in tudi pri močni luči je bilo videti komaj par metrov naprej. Šofer je znal, da vozi ob tem času mimo dopoldanskega savinjskega vlaka, a je navadno prevozil križišče 10 minut pred prihodom vlaka. Usodepolnega trčanja bosta krivi: megla in zamuda avtoomnibusa.

Žrtve avtobusne nesreče.

Smrtno so ponesrečili ti-le: Ivan Krajnc, 70letni zasebnik iz Žalca in njegova 65letna žena Ana. Ivan Krefl, 60letni krojač ter posestnik iz Braslovč. Frančiška Pristovšek, 46letna posestni-

ca iz Drešinje vasi pri Petrovčah. Filip Posedel, 60letni upokojeni rudar iz Zabukovce in njegova žena Brigita. Anton Svet, 40letni vinogradnik iz Brežic. Ana Strahovnik, 50letna žena mizarja, mati 6 otrok od 1 do 17 let. Anton Dobnik, 30letni lesni trgovec iz Čepelj pri Vranskem. Marija Zupanc, 36letna krčmarica iz Migojnic pri Grižah, mati treh otrok od 1 do 6 let. Otilija Dobelšek, 33letna tovarniška delavka iz Št. Pavla pri Preboldu, mati dveh otrok. Ivan Krajnc, tajnik Kmetijske posojilnice v Celju, ki zapušča ženo in sina študenta. Sedem težko ranjenih se zdravi v celjski bolnici, pet je pa bilo lažje ranjenih.

Pogreb žrtv.

Zakonska Krajnc iz Žalca in trupli Frančiške Pristovšek ter Ane Strahovnik so prepeljali iz Celja v Žalec, kjer so jih pokopali na tamkajšnjem pokopališču. Anton Dobnik je bil prepeljan na Vransko in so ga izročili zemlji dne 12. decembra. Mlada mati Otilija Dobelšek je bila prepeljana v Št. Pavel in tamkaj pokopana. Ostale smrtne žrtve so bile skupno položene k počitku na celjskem mirodvoru.

Komisiji in zavarovanje.

Mesto nesreče sta natančno ogledali: sodna in železniška komisija. Mestni avtobus, ki je popolnoma razbit, za slučaj pokvarjenja ni bil zavarovan. Skupni znesek zavarovalne svote za vse potnike znaša 350.000 Din. Šofer je zavarovan za 50.000 Din.

Opisana nesreča je hudo potrla celo Slovenijo, da, celo državo, o čemur pričajo izrazi sožalja, ki so dospeli od vseh strani.

★

Na grobu škofa Mahniča. Rajni škof dr. Mahnič je duševni ustanovitelj katoliškega gibanja med nami Slovenci. Z ostrim razumom, z obširno izobraženostjo in veliko ljubeznijo do Cerkve in naroda je vodil borbo zoper liberalizem, ki ga je smatral za največjega nasprotnika vere, verskega življenja in ljudske blaginje. Katoliški zbori, ki so položili temelje naši katoliški organizaciji, politični in nepolitični, so vznikli iz njegove pobude. Škof dr. Mahnič, ki je imel svojo škofijo na otoku Krku med brati Hrvati, je tudi idejni ustanovitelj katoliškega pokreta med Hrvati. Iz idej, ki jih je dr. Mahnič širil po Hrvatskem, je vzrastlo hrvatsko katoliško akademsko društvo »Domagoj«. V nedeljo 6.

decembra, je to društvo hrvatskih katoliških vseučiliščnikov proslavilo v Zagrebu 25letnico svojega obstoja. Prireditelj se je vršila svečano po točkah obsežnega sporeda. Zadnja točka sporeda je bila poklonitev Domagojcev na grobu dr. Mahniča v cerkvi sv. Frančiška Ksaverija. Položili so na Mahničev grob venec z napisom »Očetu katoliškega pokreta — Domagojci o petindvajsetletnici«. Ko je Mahnič, tako je pri tej priliki med drugim rekel govornik dr. Kolarek, izvršil svojo od božje previdnosti mu dano nalogo v Sloveniji, da je sam proti združenim silam liberalizma pokrenil in vzbudil katoliško zavest Slovencev, je božja previdnost škofa Mahniča privedla med Hrvate, da vzbudi katoliško zavest naroda, kojega predniki so bili živo predzidje krščanstva. Prišel in delal je, da napove neznačajnemu liberalizmu, temu modernemu poganstvu, borbo na smrt; da razloči duhove za ali proti Kristusu; da ustvari falango (strnjeno vrsto) vernih borcev za krščansko obnovo hrvatskega naroda; da vse darove svojega duha in vso nezlomljivo silo svoje volje vloži v boj, da pridobi Hrvate za dejansko, sodobno katoliško življenje. Zgradil je celotno idejno zgradbo načel, ki nosijo na sebi pečat večnosti in neminljivosti, ker so črpana iz neusahljivega vira božanskega učitelja človeštva. H Kristusu je Mahnič vodil svoje dijaštvo. Ker Kristus živi dalje v svoji Cerkvi, je Mahnič z logično doslednostjo poudarjal, da je katoliška Cerkev uresničenje krščanskega idealizma in nepremagljiva skala, na katero je treba privezati vse narodno življenje.

Papežev proračun. Petrov novič se imenujejo prostovoljni prispevki, ki se stekajo v Vatikan od italijanske vojne leta 1859 iz vseh delov sveta. Petrov novič tvori z obresti od odškodninske svote, katero plačuje italijanska država Vatikanu na podlagi Lateranske po-

godbe, denarna sredstva, s katerimi se letno poravnava papežev proračun, ki znaša 180 milijonov lir na leto. Papežev finančni minister je dal italijanskemu časnikarju Arnoldu Cipolli odgovor na vprašanje: Katere dežele so najbolj požrtvovalne glede plačevanja Petrovega noviča? Odgovor se glasi: »Samo po sebi umevno Severna Amerika, Združene države in Kanada. Požrtvovalnih katoličanov tudi danes ne manjka na svetu, to dokazujejo denarne ponudbe papežu in pred vsem pa podpiranje misijonov. 20 milijonov ameriških katoličanov, ki so najboljše organizirana verska družba, ne plačujejo samo Petrovega noviča, ampak prispevajo svote, ki vzdržujejo razne papežev fondе. Ameriški katoličani so najbolj sigurni podporniki gospodarskih potrebščin Cerkve.«

Čudežno ozdravljenje na grobu sv. Antona Padovanskega. Katoličani Italije so vsi pod vtisom čudežnega ozdravljenja, ki se je zgodilo zadnje dni na grobu sv. Antona Padovanskega. Od vseh strani Italije hitijo romarji v Padovo. 24letno Margareto Facetti, nad koje ozdravljenjem so že bili obupali zdravniki, so pripeljali v vozičku pred grob sv. Antona. Bazilika je bila polna vernikov. V trenutku, ko je končal prošt svete obrede, se je razlegel po cerkvi vsklik radosti. Margareta Facetti je skočila iz vozička in je priznala med solzami nepopisnega veselja: »Sv. Anton, ti si me ozdravil!« Nekaj minut za tem je korakala čudežno ozdravljena na čelu večtisočglave množice po ulicah mesta Padova. Poleg nje je peljala služkinja prazen voziček. Dva dni pred opisanim slučajem je bilo na grobu sv. Antona na čudežen način vrnjeno zdravje neki ženski iz Chitadelle. Približala se je bila glavnemu altarcu v baziliki po dveh bergljah, a je pustila berglji v cerkvi in je odkorakala popolnoma ozdravljena.

Člani, agitirajte za Konzum — držite se svojega ognjišča — pridobite vsaj enega člana!

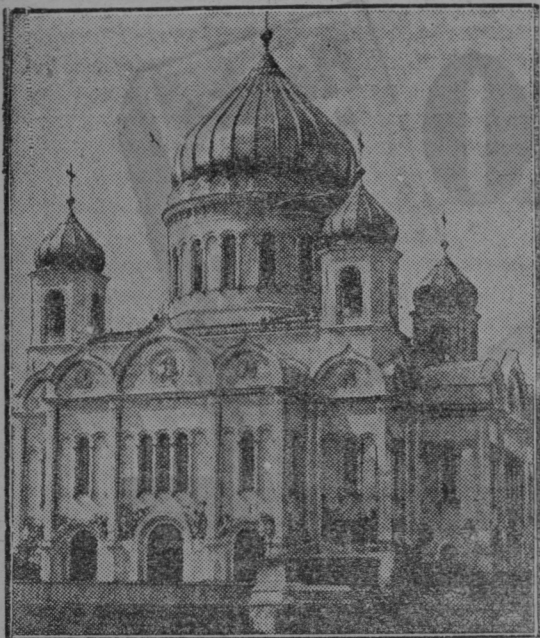
Člani, ki pridobijo do dne 15. januarja 1932 vsaj tri nove člane odjemalce, dobijo posebno nagrado. 1720

I. delavsko konzumno društvo v Ljubljani, r. z. z o. z.

3% popust
(dividendo)

se prične izplačevati dne 18. t. m. v vseh naših poslovalnicah na sledeči način:

1. Ta dividenda se vpiše na delež in deležno rezervo vsem onim članom, ki še nimajo polnovplačanega deleža 25 Din in deležne rezerve 200 Din.
2. Kdor ima pri zadruzi bodisi tekoč ali zaostan dolg, se mu dividenda odpiše na dolg.
3. Vsem drugim članom se bo dividenda izplačala, oziroma ob nakupu kot plačilo vplačila.

Zveličarjeva katedrala v Moskvi, katero so razstrelili boljševiki.

Najkrasnejše svetišče Moskve v razvalinah. Ena najlepših cerkvenih stavb na svetu, sveto carske Rusije, moskovska Zveličarjeva katedrala, je v razvalinah. Kakor smo že poročali, so jo pogнали boljševiki dne 5. decembra s petimi dinamitnimi naboji v zrak. Sovjeti bodo zgradili na mestu katedrale kongresno poslopje. Eksplozija je pretresla celo Moskvo. Daleč naokrog je razmetal strahoviti razpok dele zidovja. Pobožni ljudje, katerih je še danes dovolj v Moskvi, so pobirali ostanke svetišča in jih shranili po hišah. V cerkev samo se že dolgo ni nikdo upal, ker jo je stražila tajna policija. Moskovsko Zveličarjevo katedralo so gradili 50 let in sicer od l. 1837 do 1887. Stavba je stala 20 milijonov rubljev, kar je bila ogromna svota za tedajne čase. Dograditev cerkve je bilo kronanje zopetne pozidave leta 1812 v napoleonskih vojnah porušene in z ognjem uničene Moskve. V cerkvi je bilo prostora za 7000 ljudi. Na veliko noč in na praznik blagoslovitve vode je gorelo v katedrali 4000 sveč. Petje je oskrboval zbor 200 dijakonov. Notranjost svetišča je bila razkošno okrašena z zlatom in marmorjem.

★

„Stattenberg“ ali „Statenbreg“?

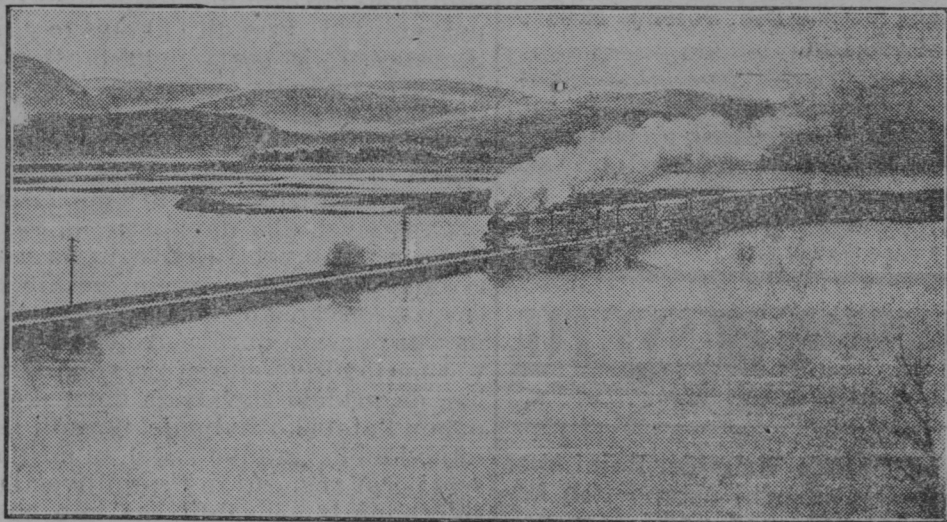
Slično kakor »Marenbreg« bi se moralo pisati in rabiti tudi »Statenbreg« mesto »Stattenberg«, ker je to le navidezno nemška oblika, kakor da bi tej bila podlaga nemška beseda »stattlich«, t. j. zal, postaven. Je sicer ta breg s svojim lepim gradom ugleden, toda korenina imena je slovanski »staten«, kakor ga še Čehi danes rabijo, kajti njim je izraz »statečny« isto kakor nam: hraber, močan. Ime »staten breg« izraža torej dejstvo, da je na tem hribu stal močan, za obrambo Dravinjske doline zelo utrjen grad, odnosno, da je ta višina zelo uporna in skrajno pripravljena napram sovražnim utokom, t. j. hrabremu branitelju se ni treba bati tukaj poraza.

Bila sta nekdanj tu dva grada istega imena. Starejši je stal skrit na pogozdenem stožcovem vrhu občine Sv. Ana južno od Makol, toda tekom zadnjih 70 let je popolnoma propadel, tako da je danes že težko več najti sledove razvalin. Po svoji legi pa ni mogel ta grad biti nikdar kaka uporna postojanka pri obrambi Dravinjske doline, pač pa

je izborno služil kot zaseda, da se tu skrivno zbirajo čete za nepričakovan napad sovražnika za hrbtom. Takih zased, katere so bile pripravljene vselej v gostih gozdovih in v stran od gozdnih potov, poznamo v ožji domovini več, kakor n. pr. »Na zasedi« ob Boču, »Poštela« na severnem obronku Pohorja, »Atilov grob« pri Radencih i.

Mednarodna oborožena sila na Kitajskem. V oklopnem vlaku se je pripeljala v Tientsin na Kitajsko četa, v kateri so: amerikanski, angleški, italijanski in japonski vojaki.

Povodenj na Škotskem. Radi neprestanega deževja je izstopila reka Sey in preplavila razsežne doline.

Bitka za most preko reke Nonni v Mandžuriji. Japonski oddelek s strojnico preide v napad.

dr. Iste razmere so ugotovljene že tudi v mnogih krajih na Moravskem in na Slovaškem.

Ko so se začeli priseljevati tekom 12. stoletja Nemci v naše kraje, so zasedli vsa naša važnejša obrambna mesta, ponemčili so naša krajevna imena ali jih prilagodili svojemu jeziku ter si nadali kot plemenitaši nova, večinoma bobneča imena. V starih listinah najdemo že leta 1220 viteza »Stättenberg« (tudi »Stettenberg«) imenovanega, toda ta rod je moral že izumreti v 14. stoletju, ker se odslej navajajo kot lastniki plemenitaši raznih drugih imen. Slovenskih je zaslediti pozneje samo dvoje: leta 1451 je gospodaril tu nek »Prueschenk«, kar je očitno popačena oblika za naše precej razširjeno ime »Brižnik«. Ne vemo, kako je k temu posestvu prišel, znano je le, da ga je že leta 1493 zamenil s cesarjem Friderikom za druga zemljišča. Leta 1819 je kupil vso graščinsko posest Franc Blagatinschegg, torej vsaj po zunanosti imena mož slovenskega rodu. — Vsega zemljišča je bilo okoli 700 ha. Pred par leti je gospodarstvo popolnoma propadlo in bila posest razkosana. Ako ne pride grad v last kakega petičnega posestnika, kateri bi negoval vsaj grad s svojimi krasnimi freskami, bo tudi ta kmalu sledil onemu v občini Svete Ane.

D. Žunkovič.

★

Letošnje božične počitnice na vseh osnovnih, meščanskih, srednjih in učiteljskih šolah bodo od 24. decembra 1931 do vštetega 10. januarja 1932.

Voditelj indijskih nacionalistov Ghandi, ki se je udeleževal brezuspešnih posvetovanj v Londonu, usadi pred povratom v Indijo kot spomin na bivanje v Londonu drevesce.

PRAVA METODA

uspešnega negovanja lepote počiva na uporabi takšnih pripomočkov, kateri se izdelujejo iz sestavin, k medicinski učinkujejo, kot so to: Fellerjeva Elsa-pomada za zaščito kože in Elsa-pomada za rast las (2 lončka brez daljnih stroškov 40 Din), Elsa-mila lepote in zdravja (5 kosov franko 52 Din), od lekarnarja Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341, Savska banovina.

Težka nesreča. Dne 9. decembra je zašel strojni mojster Cirilove tiskarne v Mariboru, Ernst Frankl, z levico v stroj za tiskanje. Stroj mu je zmečkal levico in težko ranjenega so prepeljali v Gradec. Nesreča obče priljubljenega in vestnega strojnika je tem hujša, ker je Franklu razmesaril pred leti tiskarski stroj tako desnico, da so mu jo morali odrezati v zapestju.

Ustreljen tihotapec. Pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu je srečala finančna patrola petorico z raznim blagom obloženih tihotapcev, ki so prekoračili mejo. Na poziv straže so se pognali tihotapci v beg, streljali na financarje, ki so se poslužili orožja in je obležal eden od tihotapcev mrtev.

Lobanjo mu je razbil. V Ločiču pod Sv. Urbanom pri Ptujju je udaril hlapec Ivan Horvat mizarskega pomočnika Pihlerja s kolom po glavi, da mu je razbil lobanjo in je bil udarjeni takoj — mrtev.

Trebuha mu je prepral z nožem. V Št. Vidu pri Ptujju je prerezal Ivan Junger Jožefu Marohu z nožem trebuh.

Žalostna pesem sekir in kolov. V Murretincih pod Ptujem so navalili v prepiru fantje na 28letnega posestniškega sina Tomaža Tomažiča. Napadalci so Tomažiča tako obdelali s sekirami in koli, da je obležal mrtev. Orožniki so predali v ptujske zapore tri osumljence.

Z nožem je bil zaboden v srce 22 letni Štefan Krathaker v Bratonicah v Prekmurju.

Tovorni avtomobil v hudi stiski. — Trgovec Franc Korošec iz Gornje Radgone je vozil na tovornem avtomobilu jabolke. Pri Razkrižju ob Muri je prepehljal natovorjeni avto brodar preko reke. Ko je pa hotel zapeljati šofer avtomobil z broda na obalo in je bil s prvim delom na bregu, je popustil klin, za katerega

je bil brod z vrvjo pritrjen; brod se je odmaknil od obrežja in avto je bil z zadnjim delom v Muri. Celih 17 ur so se ljudje mučili, predno so izylekli avto iz reke. Ves ta čas je bil onemogočen promet preko Mure in so to oviro hudo občutili sejmarji, ki bi bili radi obiskali sejem v Štrigovi.

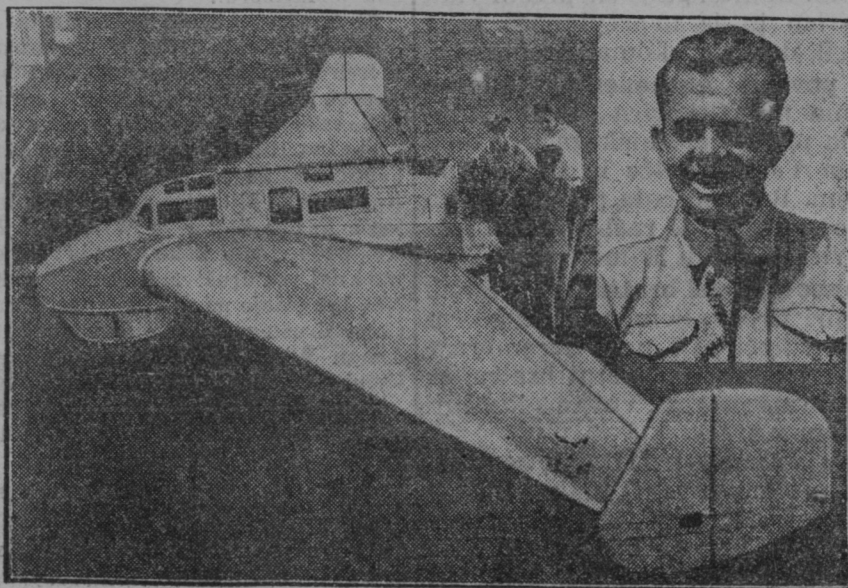
Kazni se je umaknil s samoumorom. Posestnik Jakob Trnovec iz Stanetincev pri Gornji Radgoni se je lotil dejansko svojega očeta in je bil radi tega obsojen od sodišča na zaporno kazen 6. maja. Ker se ni javil sodišču, so se zglasili na njegovem domu orožniki iz Radencev, a so ugotovili, da se je Trnovec v noči na 1. decembra obesil.

Žrtev neprevidnega prestopa meje. Na Madžarskem sta bila za natakara brata Horvat iz Gorice v Prekmurju. Vrnila sta se domov v zapuščinski zadavi brez potnih listov. Po opravih sta hotela na tihoma nazaj na Madžarsko pri Prosenjakovcih. Obmejna straža ju je pozvala na stoj, a sta se spustila v beg. Iz stražarjeve puške je padel strel in zadel enega smrtno.

Ukradeno monštranco so izkopali. — Naš list je že poročal o vlomilcu Ivanu Magerlu, katerega je prijela mariborska policija v Betnavskem gozdu in ga izročila sodišču na obračun. V zaporu je poklicni vlomilec priznal, da je vlomil v noči od 8. na 9. junija v Studenicah pri Poljčanah v samostan skozi okno. Odnesele je iz tabernaklja glavnega oltarja monštranco in dva ciborija. Iz rakve mučenika Fidelisa v stranskem oltarju je uplenil zlato krono in 3 zlate prstane. Magerl je bil radi več vlomov dne 8. avgusta obsojen na osem let. Sodna komisija je gnala te dni Magerla ne daleč od kolodvora v Slov. Bistrici, kjer so izkopali že precej pokvarjeno monštranco in jo izročili samostanu. Druge ukradene predmete je Magerl že bil odprodal in je oškodovana studeniška cerkev za dobrih 8000 Din, ki so za vselej izgubljeni.

Hišo je upepelil požar malemu posestniku Alojziju Podpečanu v Brdcah, občina Dobrna.

Požar na Pragerskem. V noči je nastal požar v garaži trgovca Rieglerja na Pragerskem, ki je upepeljal z garažo

Nemški letalec Groenhoff, ki je preletel na na sliki vidnem letalu z motorjem s 24 konjskimi silami razdaljo 370 km v dveh urah.

in kolarnico več vozov in avtomobil. Obstoja sum na požig.

Požar uničil zgornji del gospodarskega poslopja. V Šmarjeti pri Celju je objel ogenj gospodarsko poslopje posestnika Zagožena. Požar je uničil zgornji del poslopja s senom ter slamo, spodnji del so oteli gasilci.

Nesreča pri pogrebu žrtev avtobusne nesreče. Na pokopališču v Žalcu sta bila 10. decembra dopoldne pokopana Ana in Ivan Krajnc ter Frančiška pristovšek. Pogreba so se udeležile poleg sorodnikov, prijateljev ter znancev še ljudske množice. Pri sprevodu je spodrsnilo žalskemu g. župniku in svetniku Antonu Veterniku, da je padel in si zlomil desno nogo v kolku. Ponesrečenca so prepeljali v celjsko bolnico. G. svetniku želimo skorajšnjega okrevanja.

Sorodnik obklal sorodnika z nožem. Štefana Farteška iz Trdkove v Prekmurju je obdelal sorodnik tako z nožem, da so ga morali prepeljati v bolnico v Mursko Soboto.

Nesreča rudarja. Težje je bil poškodovan v rovu premogovnika v Lešah pri Prevaljah rudar Miha Dolenc.

Radi umora 18 let robije. Poročali že smo o ostudnem umoru v Zagaju pri Sv. Petru pod Sv. gorami. V noči dne 5. avgusta je pogorel pri Ulčnikovih v Zagaju vinski hram v bližini hiše in še tisto noč je izginil tudi prevžitkar Fran Ulčnik. Žena Marija Ulčnik in sin Fran sta širila pri sosedih domnevo, da je požigalec stari, ki je gotovo po zločinu izvršil samomor. Po 14 dneh so našli truplo rajnega v bližnji goščavi v stanju razpada. Sodna komisija je ugotovila, da je dobil Ulčnik za tilnik tri smrtonosne udarce s topim orodjem in mu je bila poškodovana še tudi hrbtenica. Sin in mati sta bila prepeljana v celjske zapore, kjer se je vršila dne 7. decembra obravnava. Oba obdolženca sta zanikala dejanje, a senat je le prisodil Mariji Ulčnik 18 let ječe in trajno izgubo državljskih pravic, sina Franca Ulčnika pa je oprostil.

Smrt pod vlakom. 32letni izklicatelj vlakov na ljubljanskem kolodvoru Ivan Mrak se je podal v noči iz Ljubljane po železniški progi v Notranje Gorice, kjer je stanoval. Dohitel ga je ekspresni vlak proti Parizu in je neprevidneža tako razmesaril, da so ga komaj prepoznali.

Vlak povezil gluhonemo. 70 letna gluhonema prevžitkarica Marija Adamič je šla preko železniškega tira med postojama Velike Lašče in Ortnek na Kranjskem. Reva ni čula prihajajočega vlaka, kojega stroj je razbil ženici glavo in jo vlekel kakih 50 metrov.

Bratranec zabodel bratranca. V Spod. Slivnici pri Grosupljem na Kranjskem je zabodel v noči od 7. na 8. decembra v fantovskem pretepu 19letni bratranec 18letnega bratranca Al. Vovka s kuhinjskim nožem v srce.

Vlak ga je razmesaril. Dne 8. septembra je razmesaril tovorni vlak v Št. Vidu pri Stični priletnega kajzarja Antona Tomažiča. Tomažič je bil gluhi in kratkoviden in radi tega ni zapazil pri prekoračenju tira prihajajočega vlaka.

Smrt vsled opeklin. Dveletni deklici delavca Mihaela Černeta v Ljubljani se

je vnela oblekca in je otrok umrl vsled opeklin.

Franju Gnilšku, vinskemu trgovcu v Mariboru je nepridiprav sunil iz veže Zadrúžne gospodarske banke kolo znamke »Bianchi«, št. 66701. Pred nakupom kolesa se svari.

Stražnik rešil 600 otrok. V kinu v Newyorku je izbruhnil 10. decembra med predstavo požar, kar je povročilo silen strah ter zmedo med deco. Službujoči stražnik je ohranil toliko prisotnosti duha, da je pozval otroke, da so si podali eden drugemu roke in na ta način je pripeljal iz gorečega kina 600 nepoškodovanih otrok, ki bi bili sicer zgoreli, se zadušili, ali pa bi bili postali žrtev gnječe.

Posojilnica v Ptuj obvešča cenjeno občinstvo, da je svojo pisarno iz Narodnega doma preselila v svojo hišo na Slovenskem trgu št. 5 (prej glavni trg) poleg zgornje apoteke naspoti trgovine A. Senčar in sin. 1712

Znižana poštnina. Ker je poštnina na zavitke znatno znižana (čez 300 Din itak prosta), se priporoča, da si takoj naročite cenik in vzorce od tvrdke Stermecki, Celje, kjer lahko kupite razno blago za božične praznike po zelo znižanih cenah.

Sanatorij v Mariboru, Gosposka 49, telefon 2358. Lastnik in vodja kirurg dr. Černič Mirko. Najmoderneje opremljen za operativne slučaje. Diatermija, višinsko sonce, tonizator, žarnica »Hala«, enterocleaner. 1464

Na občutljivi koži se pojavijo lišaji in drugi nedostatk pri uporabi škodljivega mila. Zato se priporoča uporaba samo takih mil, ki so medicinsko brezhibna, kot so to: Fellerjeva Elsa-mila lepote in zdravja in sicer: lilijino mlečno, lilijine kreme, boraksovo, glicerino, katranovo, rumenjako in milo za britje. Po pošti 5 kosov 52 Din brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341, Savska banovina.

Obrtniki, ali poznate obrtni zakon? Vsak obrtnik mora vedeti, kake pravice in kake dolžnosti ima glede svojega obrta. Sedaj je izšel novi obrtni zakon. Dobite ga v prodajalni Tiskarne sv. Cirila v Mariboru po Din 20.— in poštnina. Naročujte ga, ker je zaloga majhna!

Jaslice, papir in vse druge reči za Božič dobite najceneje v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta 5, Aleksandrova cesta 6 in Walvazorjeva cesta 36.

Kaj naj prinese Božiček našim malim? Slikane povesti Male knjižnice. Vsaka povest ima nad deset slik. Povest stane samo Din 2.—. Dolej je izšlo 8 povesti. Ali knjižico »Šumi Drava«, pohorske in mariborske pripovedke, ki stane Din 5.—. Vse se naroča v Tistarni sv. Cirila v Mariboru.

Če imaš vsaj malo več denarja, da si lahko kupiš več knjig, tedaj ti priporočamo roman v treh knjigah: Winnetou. Tega boš bral kar naprej, tako je zanimiv! Vse tri knjige obsegajo 12 zvezkov po Din 13.—. Vezana knjiga stane vsaka po Din 65.—, celo platno Din 70.— in z barvano sliko na prednji strani po Din 75.—. Knjižnice in čitalnice ne bodo imele za to zimo lepše knjige kakor je Winnetou. Naj poizkusijo, bodo videle, kako jo bodo ljudje radi brali! Zato naj vsa društva, ki še niso te knjige naročila, brž pišejo po njo, sedaj je že na razpolago. Člani društev zahtevajte v svojih knjižnicah roman Winnetou! Knjiga se naroča pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Kmetiskim gospodarjem in gospodinjam toplo priporočamo koledar, ki je izšel res za nje. Za gospodarje je Kmetiski koledar, za gospodinjne pa Gospodinjski koledar. Vsak stane s poštnino vred samo 10 Din. Najceneje je za vas, da pošljete znamke v pismu naprej z naročilom Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Kaj naj vam dá trgovec za Božič in novo leto? Gospodarju Kmetiski koledar in gospodinji Gospodinjski koledar. Recite trgovcu, kjer stalno

kupujete, da naj piše po nje v Tiskarno sv. Cirila v Mariboru.

Double za plašče po 68 Din dokler traja zaloga v Tekstilnem bazarju, Maribor.

★

Otok brez denarja.

Približno v sredini med južno Afriko in južno Ameriko se nahaja mali otok Tristan da Cunha. Na otoku živi čisto ločeno od ostalega sveta 150 oseb. Večkrat minejo leta, ne da bi pristala na otoku kaka ladja. Otočani so povsem navezani na to, kar jim nudi v prehrano otok in si morajo sami oskrbeti obleko ter stan. Življenje na otoku je težavno, postaja vedno težavnejše in vendar neče nikdo zapustiti samotnega otoka.

Otok Tristan da Cunha je bil prvič obljuden od nekaterih družin v napoleonskih vojnah. Potomci teh družin životarijo še danes na otoku in sicer brez denarja.

Ker ne poznajo otočani izvoza, jim manjkajo sredstva za nakup raznega blaga, tudi če bi se vzdrževal z otokom ladijski promet. Med samotarji vlada skupnost imanja v popolnem redu ter miru. Tekom celih sto let ni bil zagrešen na otoku niti eden zločin.

Po poročilih onih redkih očividcev, ki so si ogledali otok, je družinsko življenje otočanov vzgledno. Kljub težavnim življskim razmeram vlada povsod čistota po stanovanjih in tudi ljudje so snažni ter čedno oblečeni.

Otok Tristan da Cunha je žrelo ugaslega ognjenika in je tudi možnost rasti rastlinstva znatno omejena na ognjeniških tleh. Tekom 100 let so popolnoma izčrpane lesne zaloge, za pogozdovanje pa se ni nikdo pobrigal. Da si oskrbijo ljudje drva, morajo visoko na goro, kjer še raste grmovje.

Najhujše zlo je to, da je onemogočena radi prevelikih množin podgan pridelava žita.

Do leta 1883 še niso delale podgane otočanom nobenih skrbi. Leta 1882 se je razbila ob skalah pred otokom ladja, iz koje razvalin so pribežale na suho podgane in njih potomci so pričeli z ugonabljanjem žetve.

Otok je pod angleškim pokroviteljstvom. Iz Anglije je zahajal od časa do časa na otok duhovnik, ki je bil obenem tudi učitelj ter zdravnik. On je prinašal med samotarje novice iz ostalega sveta. Otok ne pozna pošte, ker se ga ne dotika nobena linija za parnike. — Knjige so redkost in zelo iskane. Časopisov ne prejmejo otočani po cela leta ne! Baš v najnovejšem času je sklenila angleška vlada, da bode obiskovala vsaj enkrat na leto otok bojna ladja in tako omogočila vsaj nekoliko prometa. Dne 10. t. m. je zapustil angleško luko parnik, ki bo pristal na otoku.

★

Izborna vino novo in staro prodaja ali zamenja za suha, bukova drva in rezan les Franjo Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25.

Zamenjava denarja.

Finančno ministrstvo je odredilo, da bo do konca meseca februarja treba zamenjati vse tisočdinarske bankovce. Vsak, ki bi v tem času ne zamenjal teh bankovcev, jih bo sicer imel, ne bodo pa več v javnem prometu. Podrobnejše, kako in kje se bodo ti bankovci zamenjavali, še ni znano.

Enkrat smo že imeli zamenjavo denarja v Jugoslaviji, ko smo oddali bivši, avstrijski denar za jugoslovanskega. Tedaj so nam zadržali tudi 20% od tistega, kar smo tedaj imeli. Srečni pa so bili oni, ki tedaj niso imeli gotovine, ampak denar naložen v posojilnicah. Tem vlagateljem samim ni bilo treba dati 20% in so potem s svojim denarjem prosto razpolagali. Za one bone pa, ki so jih mnogi izgubili, drugi proč pometali, se je šele pred leti dobila pravica plačevati z njimi davke.

Ta slučaj nas uči, da nimajo vedno prav tisti, ki denar doma tišijo. Sedaj ga bodo morali vendar le pokazati! In zamenjati ga bo treba! Pa še v mestu kje, ker v vsaki vasi to gotovo ne bo mogoče. Preveč kroži ponarejenih bankovcev med nami, zato se ta zamenjava mora izvršiti.

Pri sedANJI zamenjavi denarja ni odrejen noben odtegljaj, pač pa bo Narodna banka zamenjavala nežigosane bankovce v celoti z žigosanimi. Narodna banka ima v Sloveniji le dve podružnici.

Kako pametno storijo tedaj tisti, ki naložijo svoj denar v popolnoma varne posojilnice. Če se vrednost denarja izpremeni, se izpremeni tudi v tvojem žepu, ne pa samo za tisti denar, ki je naložen v posojilnicah. Sedaj pa ljudje doma tišijo denar, ne dobijo nič obresti, so v nevarnosti, da jih kdo okrade, posebno sedaj v zimi in potem še ta skrb za zamenjavo, poleg tega pa si ljudje, ki bi ga krvavo rabili in plačali za njega lepe obresti, ne morejo pomagati, ker nobena posojilnica ne more dajati

posojila, ko še vlog ne sme izplačevati tako, kakor bi rada.

Da vam ne bo treba zamenjati denarja, vložite ga v posojilnice! Ta denar, ki se sedaj na novo vloži, ni tako vezan, kakor oni pred 25. septembrom. Tega se lahko zopet kot navadno dobi ven. Kadar bo čas zamenjave, bodo to drugi napravili, vi pa boste med tem že imeli dobiček na obrestih in ste izven nevarnosti, da bi se vam kaj moglo zgoditi.

Denar torej pravočasno v posojilnice!

Pregled 1000 dinarskih bankovcev.

»Službene novine« objavljajo naredbo Narodne banke, glasom katere bo dne 21. decembra pregledala vse novčаницe po 1000 Din ter jih pričela nadomestovati v novimi, ki bodo starim podobne razen posebnega znaka, ki bo vnešen v nove bankovce. Pregledovanje tisočdinarskih bankovcev je ukazal finančni minister z naredbo z dne 4. decembra in predvsem zato, da se zaščiti ljudstvo pred ponarejenimi tisočdinarskimi bankovci. Narodna banka izjavlja, da bo bankovce pregledovala in zamenjavala do vstevši zadnjega dne v februarju 1932. leta. Novčаницe po 1000 Din ki so bile izročene prometu dne 30. novembra 1920 in ki ne bodo predložene Narodni banki v pregled in zamenjavo, bodo 1. marca 1932 prenehale biti zakonito plačilno sredstvo v zasebnem denarnem prometu. Narodna banka sama pa jih bo še nadalje sprejemala v plačilo.

Cene mesa. Uprava dravske banovine v Ljubljani je z razpisom II. No. 28707-1 od 27. novembra 1931 mestnemu načelstvu sporočila, da se goveje in telečje meso v mestu Maribor po zadnjih tržnih izkazih začetkom novembra še vedno predrago prodaja in zahteva primerno znižanje cen mesa. Opozarja se, da morajo v bodoče služiti za merilo dopustnih cen mesa mesne cene v Ljubljani, ki v glavnem odgovarjajo sedanjemu stanju cen živine, pokrivajo vse režije mesarjev, ki so v Ljubljani večje kakor

po drugod v Dravski banovini, in omogočujejo še vedno primerni obrtni čisti dobiček. Po naročilu banske uprave se do nadaljnjega določijo sledeče okvirne cene: goveje mesto I. a) prednji del 10 Din, b) zadnji del 12 Din; goveje meso H. a) prednji del 8 Din, b) zadnji del 10 Din; goveje meso III. a) prednji del 6 Din, b) zadnji del 8 Din; teletina 10, 12 in 14 Din.

Dramlje. Vinska razstava za celjsko okrožje. Podružnica SVD v Dramljah priredi v nedeljo dne 31. januarja za svoj okoliš in za vse sosedne vinorodne kraje vinsko razstavo s sejmom. Zato se vabijo vsi vinogradniki sosednih občin, ki imajo res dobra, sortirana, za razstavo sposobna vina in želijo vino razstaviti, da se prigrasijo najpozneje do 25. decembra pri podružnici Sadjarskega in Vrtnarskega društva v Dramljah s točno navedbo, koliko vzorcev bodo razstavili. Vsak razstavljalec mora razstaviti vsake vrste vina po pet steklenic, katere dobi pri podružnici SVD v Dramljah, ako jih nima sam. Opozarjajo se tudi trgovci in trdke, ki želijo razstaviti razno sadjarsko, vrtnarsko, vinogradniško in kletarsko orodje, da se prigrase istotako do 25. t. m. pri naši podružnici. Razstavljalci vin imajo razstavo prosilo, trdke pa plačajo podružnici za kritje stroškov nekaj odškodnine. Ker je to naša prva vinska razstava, se vabite vsi interesentje (razstavljalci in vinski trgovci), kakor tudi oni, ki hočete malo pokritizirati naša vina, da se naše razstave čim številnejše udeležite. Načelstvo podružnice.

Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Dramljah ima na Štefanovo dne 26. t. m. po rani sv. maši v prostoru stare šole svoj redni občni zbor z običajnim spredom. Po občnem zboru se vrši istotam predavanje iz sadjarstva. Dolžnost vsakega člana je, da se občnega zbora gotovo udeleži. Vabljeni ste pa tudi nečlani in sploh vsi, ki vam je narava podarila vsaj malo čuta za sadjarstvo. K obilni udeležbi najuljudneje vabljeni vsi! — Načelstvo.

Sv. Lenart nad Laškim. Kmetijska podružnica pri Sv. Lenartu nad Laškim je priredila

Fr. Ks. Meško:

Črna smrt.

10

Kriste! Kriste! Ti usmiljeni, ti iz srca mili! Nisi li učil in z najkrasnejšimi besedami proslavljal ljubezni? Nisi li bil neskončno usmiljen in dobrotljiv, ko si po ti ubogi dolini solz, med trpljenjem in med solzami božjih otrok, tvojih otrok, tvojih bratov in sester hodil? Ni se ti li v srce smilila celo Marija iz Magdale, prešušnica in očitna grešnica? Pa si ji prizanesil, potolažil si jo z milo, z milosti polno besedo. Ta deviški cvet pa si pustil pokositi brez usmiljenja! — Kriste, Kriste! Kako naj ne dvomim, kako naj ne zdvojim!

»V lepšem vrtu zdaj cveti!« mu je govoril v srcu mehko tolažec glas. A krik bridkosti in obupa ga je prekričal in preglušil.

»Kakšno je torej tvoje usmiljenje, kje je? Kdo naj bo še dobrotljiv, prizanesljiv in usmiljen, če nisi ti, ki te vir dobrote in usmiljenja imenujemo?»

»Kaj je večje usmiljenje: življenje s trpljenjem ali smrt? Pomisli!« mu je govorilo v srcu tiho očita-joče.

»Kakšno trpljenje?« se je uporno branil. »Saj bi živel v vedni sreči! Kdo je kdaj ljubil, kakor ljubim jaz? In kdo bi se potrudil, kakor sem se nameraval jaz, da bi ljubljeno ženo z vso mogočo zemeljsko srečo osrečil?«

»Ne zarekaj se! Ali zreš v prihodnost? Ali poznaš človeško srce in njegove skrivnosti? Mestni človek si, učen, po visokem hrepeneč, ona je bila kmetska hči. Pa veš, da bi jo vedno ljubil? Da bi ti ne bila morda kdaj zapreka na poti, utež v tvojem poletu navzgor?«

A še ni bil prepričan.

»Rozka! Rozka!«

Kakor nikoli poprej, je hrepenel po nji zdaj, ko je ni več bilo.

Nenadoma je planil pokonci. Bilo mu je, da bo zblaznel, ako ostane še nekaj časa na mestu, ki mu krije najdražje, a mu brani do nje. V glavi se mu je vse vrtelo, v sencih mu je kovalo, srce mu je utripalo, kakor bi mu nameravalo prsi razgnati.

»Z Bogom, ljubljena, z Bogom!«

Hitel je h konju, ki je stal privezan ob plotu pred Rajavčevo hišo. Toliko da je pozdravil Rajavca, ki je prišel na dvorišče, da ga povabi v žalostni, zapuščeni svoj dom, in že se je zavihtel na vranca. Udaril ga je s stremenom, da je kakor lastovka hitel

Ali je tako nujno?

Dva kmečka fanta sta se prepirala v gostilni. Prvi je drugemu nazadnje zabrusil v obraz: »Kaj se bom jaz s teboj prepiral, ti si bedak, ti me lahko kar v — pihaš.« Komaj je izgovoril, mu je bilo že žal besed, ker je bil njegov nasprotnik velik pretepač. Zato je prvi fant hitro skočil izza mize in je pobegnil skozi vrata, drugi pa razjarjen za njim. Prvi jo je srečno odkuril, drugi pa se je zaletel v gostilničarja, ki je baš prihajal. »Kam pa tako hitro?« je vprašal fanta. »Za onim tam tečem, rekel mi je, naj ga v — piham.« »Tako?« je mrmral gostilničar, »potem

v nedeljo dne 6. t. m. v šoli strokovno predavanje. Kmetijski referent g. Zupan je predaval o sadjereji, o pravilnem sajenju sadnega drevoja, o nadaljni skrbi za njegov razvoj ter o zatiranju sadnih škodljivcev. O živinoreji je nastopil kot predavatelj g. dr. Jerina, živinozdravnik iz Laškega. Nad 40 poslušalcev je z zanimanjem sledilo stvarnim in podučljivim izvajanjem gg. predavateljev. Živino- in sadjereja sta za tukajšnji okoliš dve glavni gospodarski panogi, česar se tudi kmetje v polni meri zavedajo. Pristojni činitelji naj storijo vse potrebno, da se pospeši izvoz živine in da dobijo rejci plemenske živine primerno nagrado. V prosep sadjereje naj se izdelata kmeta pravičen lovski zakon.

Čebelarska podružnica za Celje in okolico priredi v nedeljo dne 20. tega meseca ob 15. uri svoj redni občni zbor v posvetovalnici okoliške občine na Bregu. Pridite člani polnoštevilno!

*

Fr. Rudl:

Letošnja sadna trgovina

potom štajerske sadjarske zadruge v Mariboru.

II.

Kakor so nam letošnje izkušnje kazale, recimo v Avstriji in Italiji, nam švicarska konkurenca ne more glede kakovosti jabolk do živega, ako le izvažamo predpisano zdravo, izbrano in lepo blago. Švica nas ni pobila pri kakovosti, ampak samo pri cenah.

Vedno so naše kronične napake, da kmetje neizbrane, potolčene, črvice, zamazane in črnosajaste jabolke do vagona pripeljajo in tudi najboljši nakladalec v vagonu in pri navalu obilnega dovoza ne more tako škartirati blaga, da isto faktilčno odgovarja konkurenci na inozemskem tržišču. Razen tega pa mora biti po predpisih železniške uprave vagon tekom šestih ur napolnjen, ker drugače se plača od vsake ure naprej visoka stojnina. Samo ob sebi se razume, da 10.000 kg ja-

boljk ne moreta eden ali dva nakladalca vagon standardno predpisano v šestih urah napolniti in odpremiti.

V tem oziru se je naš sadjerejec v mariborskem okolišu že poboljšal, ter je sedaj že na višji stopnji napram poprejšnjim letom in napram drugim sadnim krajem. Današnji inozemski trg zahteva strogo kvalificirani izbor in sicer vsake vrste sadja.

Praktično rečeno je pogrešno, da vozi kmet svoje sadje neposredno do vagona, ako ni poprej doma dobro preskartiral robe in če sam vsega ne zna ali noče, je treba, da se takšna roba pri izvoznikarju pred nakladanjem v njegovem skladišču predeva in spravi v takšno obliko, da je sposobna za izvoz. Pri razbiranju jabolk, katero delo bi se moralo prav za prav že pri obiranju z dreves vršiti, treba paziti nato, da najlepši plodovi ostanejo brez vsakega natiska, ker ravno odlične debele jabolke so glede natiska, padca itd. najbolj občutljive, dočim prenesejo drobnejše jabolke še tudi večkratno presipavanje.

Za skladiščenje, prevoznje, nakladanje je enotni jugoslovanski zaboj neobhodno potreben inventar. Ta zaboj vsebuje povprečno netto 33—34 kg jabolk, torej trije zaboji imajo netto 100 kg jabolk in vsi drugi sistemi zavlačujejo brzo in brezhibno nakladanje.

Pri vsaki nakladalni železniški postaji, katera tvori nekako središče za širši okoliš, morajo biti nabiralna skladišča, kjer se pred nakladanjem standardizira blago za izvoz, drugače pa bo v inozemstvu naša sadna izvozna trgovina ostala v ozadju na neprecenljivo škodo vseh producentov.

Vsled evropejske gospodarske krize in preobilnega rodu sadja v Nemčiji, Švici, Madžarski in na Holandskem, konečno pa tudi vsled zabranjenega mednarodnega denarnega prometa je krivda, da so naši sadjarji dosegli samo polovične cene od lanskega leta pri namiznih jabolkah in pri sadju — za

mošt pa komaj petinsko vrednost lanskega leta, ker so vina povsod polne kleti.

V današnjih nesigurnih gospodarskih razmerah je tako nevhvaležno preokrovati o izgledih sadne trgovine za prihodnje leto. Lahko pa po sedanjih izkušnjah rečemo:

Ako bodo sadjarji zabranili z vporabo dobrih preparatov sadne bolezni in zlasti zabranili škrlup in črvivost, ako bodo dorastlo in dobro sortirano nepoškodovano čisto sadje nudili, se bodo gotovo dale doseči ugodne cene, ker Nemčija in Švica, ki sta letos imeli rekordno letino, ne bosta imeli veliko sadja, dasi zlasti Nemčija napenja vse moči, da pridela dovolj sadja doma in zabrani uvoz tujega.

Vse države brez izjeme si mrzlično prizadevajo, sadno trgovino kar najbolj dvigniti in izpopolniti, da morejo konkurirati z drugimi. Samomor bi pa bil, ako bi mi zaostali. Naj bi to vpoštevale oblasti, pa tudi sadjarji sami! Vztrajno, požrtvovalno skupno delo vseh činiteljev je nujno potrebno. V tem smislu vsem sadjarjem srečno novo leto!

*

Gospodinja, čuvaj svoje zdravje!

»Boljše je biti reven, a pri tem čil in zdrav, kakor pa bogat in bolan. Čilost in zdravje sta boljše kot zlato in zdravo telo boljše kakor velik zaklad. — Zato prevdari, kaj je dobro za zdravje tvojega telesa in premisli, kaj mu je v škodo, tega mu ne daj!«

Tako kliče modri Sirah že tisočletja odraslim in otrokom. Le žal, da se ta dober nauk tako malo upošteva in po njem ravna.

pa ni tako nujno, za to je še vedno čas.«

Izpodletelo. Fric je na daljnem izpitu in piše domov tole karto: »Ljubi starši! Včeraj smo si ogledali v neki vasi, veliko, staro lipo. Naša teta Marta je bila tudi zraven. Osem mož jo komaj objame. Vse pozdravlja Vaš Fric.«

Ljubeznjiv mož. Mož in žena, ki si nista bila prav dobra med seboj, sta šla v menezarijo gledat divje živali. Ko sta stala pred kletko, v kateri je rohnol razdražen lev, je rekla žena: »Kaj bi ti rekel, če bi lev zdajle kar naenkrat planil iz kletke in me požrl?« Mož: »Dober tek bi mu vso!«

Zmota. Tri starejše gospe so se zelo zani-

skezi vas. Drvela sta po cesti, da se je dvigal oblak prahu za njima.

»A kam? — Domov? Ne, domov ne! Saj doma več nimam! Kaj mi bo brez nje? — Ne, domov ne! Kam daleč! Od sveta proč, v stran od ljudi!«

Dol po polju, proti Turnišču, je naravnal konja. Na pogorišču ob gradu je delala gruča ljudi; majhna množica, ker ljudje se sedaj tudi za take nesreče niso posebno zmenili. Čudili so se, ko je jezdec mimo drvel.

»Ta pa jezdi, kakor bi bil požigalec.«
Dominik se ni brigal za njih zvedave in zijave poglede, ne za pogorišče.

Po široki cesti spodaj za gradom je počasi in leno stopal širokopleč, rdečelas Haložan. Tudi ta se je čudil jezdecu, ki je v tako divjem diru podil konja po prašni cesti.

»Kam za vraga tako divja? Pa hoče črni smrti ubežati? Budalo!«

Daleč doli med njivami se je črnil gozd. Kakor žalostno izgubljen je stal sredi polja. In vse polje je bilo neskončno žalostno in zapuščeno. Razen Dominika in haloškega kmeta ni bilo žive duše na cesti, ne na vsem polju. Vse kakor izumrlo, kakor s prokletsvo udarjeno. Še gozd je stal v polju tako molčeč in zamišljen, kakor bi čutil gorje, ki stiska in mori srca vsepovsodi krog njega.

V ta gozd je zavil Dominik; kakor v sanjah, napol v nezavesti. Kakor bi se hotel s svojo boljo tam skriti.

Privezal je žival ob mlad hrast. Kakor na smrt upehan in bolan se je vrgel pod drevjem na mah. Mah, ves izsušen in ožgan, je bolestno zaprasketal. To je bil edini glas, ki ga je Dominik slišal. Sicer je bilo vse naokoli tako mirno in mrtvaško tiho, da je srce in misli težilo.

Ko je že nekaj časa ležal na mahu, se je zazibala veja na eni bližnjih bukev. Veverica, vsa shuššana in mršava, je skakljala z veje na vejo. Nenadoma se je krepkeje oprijela veje, plašno se ozrla niz drevesa. Zaslišala je namreč bolesten, zdihujoč glas. In je zagledala spodaj na mahu ležečega človeka, ki se z obema rokama za glavo prijema, glasno štoka, čudne besede govori:

»Ne morem več živeti. Za njo grem. Na to drevo se obesim.«

Pokonci je planil, z mrzlično naglico pas odpel, stopil bliže bukvi, si ogledoval nje veje.

A nenadoma se je zdrznil, prestrašen za nekaj korakov odstopil. Zakril si je z rokami oči in bridko mrmral:

»Ne, samomorilec ne smem iti za njo v večnost. Oskrunil bi njen spomin in sebe.«

Zapel je pas, ležal spet na mah.

Dolžnost, ki jo ima vsak človek, da si ohranja in krepi svoje zdravje, je od mnogih popolnoma pozabljena. Dokler ne bolijo vsi udi telesa, nikdo ne misli na to, da bi živel po zapovedih zdravja. Zato je število onih bolnikov in hira-jočih, ki so si sami krivi svoje bolezni, mnogo večje kakor domnevamo. Teh nesrečnežev pa ne najdemo samo v bolniških sobah in posteljah. Nikakor ne! Poglejmo malo okrog sebe: v mestu in vaseh, pri bogatih in revežih, povsod jih najdemo obtežene z najrazličnejšimi boleznimi: bledične in slabokrvne, oslabele, živčno bolne, bolne na želodcu in jetrah, jetične, kratkovidne in naglušne.

Od kod vse te bolezni, vprašaj! Ne bomo iskali vzrokov, povedati vam hočem nekoliko, kje so nevarnosti in škoda.

Od ranega jutra do pozne noči izvršuje gospodinja vsa raznovrstna gospodinska dela. Ona kuha, pospravlja, pomiva, pere, lika, šiva, pripravlja krmo za svinje in kuretno, dela v vrtu in na polju, na travniku itd. Često mora prijeti za težka moška opravila. Kdo bi štel vse njene korake in gibe, kolikokrat se skloni in zravna, okrene in poklekne. Za vsak najmanjši gib se že potroši moč. Čim več moči se porabi, tem bolj se utruja telo.

Ali so pa res vsi gibi in koraki potrebni? Trdim, da mnogokrat niso potrebni in da se troši moč brez koristi za delo. Gospodinja lahko šteti in tudi mora štediti svojo moč, ako hoče, da bo njena delazmožnost vstrajna in neoslabljeno telo odporno proti raznim boleznim.

Večkrat kdo pohvali kako gospodinjino, češ: »Tako je pridna, celi dan je na nogah in še pri jedi ne utegne sesti.« Da, ko bi se pridnost gospodinjine ocenjevala le po tem, koliko ona preleta in prestopi ali presedi, potem bi taka pohvala bila umestna. Ne upošteva pa, koliko nepotrebnih korakov se naredi v škodo dela, ne razločuje vrednosti dobro

in pravočasno izvršenega dela od polovičarskega, ne vidi celoten uspeh, ne pojmi, kako razsipava taka žena svoj največji zaklad, svoje zdravje. Taka gospodinja si ne zna pravilno razdeliti dela, ni prevdarna, ne zna štediti svojih moči!

Gospodinja se ne more in se ne sme izogniti delu, pač pa si marsikatero delo lahko olajša s pravilno razdelitvijo, premišljenostjo ter uporabo primerne orodja in sredstev. Potem bo delo izvršeno dobro, v najkrajšem času in z najmanjšo porabo moči.

Nešteto nepotrebnih stopinj si gospodinja prihrani, ako ima vse potrebno orodje in predmete, katere za gotovo delo rabi v prostoru, kjer se to delo izvršuje. N. p. gospodinja pripravlja v kuhinji obed. Potrebna posoda, lonci, kozice, pokrovi, kuhalnica in drugo je raznešeno na vse vetre po shrambi, hiši, vezi, po vseh kotih in omarah. Koliko nepotrebnih korakov! Vsi predmeti, ki se rabijo v kuhinji, morajo imeti svoje stalno mesto v kuhinji tako, da se ne napravi niti eden nepotreben korak. Premisliti je, kaj vse se potrebuje iz kleti, shrambe ali iz dil, da se opravi z eno potjo in ne teče po vsako stvarco posebej. Kolika zamuda časa, kolika poraba moči za nepotrebne korake!

Pri delu, ki se ga lahko opravi sede, ni potreba stati. Predpriprave za kuhanje, kakor čiščenje perutnine, lupljenje krompirja i. dr., prebiranje fižola, luščenje graha naj se vršijo sede. Vse kar je za to potrebno, se lepo premišljeno z maloštevilnimi stopinjami prinese na mesto in nato sedé opravi. Sedenje ne utruja toliko kakor stajenje. Medtem ko roke delajo, počivajo noge. Troši se zato manj moči, ki pride v dobro rokam in tako gre delo hitreje izpolni rok.

(Konec prihodnjič.)

Redkvin sok.

je preskušeno, vendar še malo znano sredstvo zoper kašelj.

Prav svežo sočno redkev dobro operi, nato ji odreži spodaj in zgoraj tanek

ploščnat pokrovček. Od zgoraj dol jo precej globoko izdolbi in nato pretakni navpično z debelo iglo za pletenje (štrikanco). Redkev postavi nad kozarec, v izdolbino nasuj zvrhano kandis-sladkor. Kar kmalu začne redkvin sok raztapljati sladkor in kaplja spodaj v kozarec.

Tudi lahko oprano neolupljeno redkev razrežeš na male kocke, katere položi v lonček in zdrobljen kandis-sladkor, Sok, ki se kmalu nabere, odvzameš z malo žličko. Priročnejši je pa prvo navedeni način.

Bradavice

se enostavno odpravijo z razstopino sode. V kozarčku tople vode raztopi za oreh sode. S to tekočino namaži bradavice večkrat na dan. Meni so tekom 14 dni zginile že leta stare bradavice.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto 12. decembra so pripeljali špahari 176 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 10—12, slanina po 12—14. Kmetje so pripeljali 4 voze krompirja po 1—1.50, 4 čebule po 5—6 (česen 10—16), 6 voz zelja po 1—2 glava, 1 kg 0.75, 5 voz sena po 70—80, 3 otave po 65—70, 1 slame po 50. Pšenica 1.75—2, rž 1.50, ječmen 1.50, oves 1.25—1.50, koruza 1.50, proso 1.50—2, ajda 1.50, ajdovo pšeno 4.50—5, fižol 2—2.50. Kokoš 25—23, piščanci 25—55, raca 20—30, gos 40—60, puran 40—65, domači zajec 8—35, divji zajec 20—30, fazan 20, jerebica 12. Celi orehi 5—6, luščeni 16—20. Hren 14—16, Karfijola 2—6, ohrovt 1—3, kislo zelje 3—4, repa 2. Hruške 3—4, jabolka 2—5. Mleko 2—3, smetana 10—12, surovo maslo 24—30, jajca 1.25—1.50, med 14 do 20, suhe slive 8—12, kostanji 4—6 Din.

Mariborski živinski sejem dne 7. XII. 1931. Prignanih je bilo 10 konjev, 10 bikov, 114 volov, 204 krave in 9 telet. Skupaj 347 komadov. Povprečne cene za različne živalske sorte so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 3 do 4.50 Din, poldebili voli od 2 do 2.75 Din, plemenski voli od 2 do 2.50 Din, biki

Dolgo je ležal tam. Konj je postajal nemiren, nevoljno je s kopiti kopal. A gospod njegov se ni zmenil zanj; morda ga niti slišal ni.

Solnce je gledalo nanj že poševno, ko je glasno zaihtel. S solzami, ki so mu privrele iz oči, ko se je srce nekoliko umirilo, se je izlivala iz srca tudi prvotna strašna bol in tisti grozni srd zoper Usodo, zoper Previdnost, zoper Boga, v katerem se je dvigal zoper njega in njegove naredbe.

Dolgo je jokal. Solnce je bilo že zašlo, ko se je dvignil. Lice mu je bilo blede, toda mirno. Odločen sklep mu je gledal iz oči.

Odvezal je konja. Zajahal ga je in ga naravnal nazaj gor proti mestu. Tihi, molčeči mrak, ki je nad vsem poljem sanjal, mu je srce in dušo umirjal. Pogled na čudežno modro nebo, kjer so se odpirale drugo za drugim blesteče se oči angelov nebeških in so mirno zrle dol na trpečo, v solzah se topečo zemljo, ga je ufrjal v sklepu, v velikem boju s samim seboj izvojevanem.

IX.

Oče Aleksander je klečal ob mizi v svoji celici. Na mizi je gorela luč, ob nji je ležal brevir, iz katerega je gvardian molil.

Kar ga je zmotilo iz molitve glasno trkanje.

»Ave!«

Vstal je, zamižal, da bi v poltemi, ki je celico v ozadju polnila, jasneje videl, kdo prihaja, kdo je tako naglo in odločno duri odprl.

Še preden ga je prav spoznal, je klečal pred njim Dominik Sagadin.

»Častiti oče, osem bratov vam je smrt pobrala. Sprejmite mene v svoj tihi dom, ponižno prosim!«

Menih je molče strmel v klečečega mladeniča. Z bledega, prepalega obraza mu je bral globoko žalost. Črni kodri, razmršeni, neredno padajoči čez belo čelo do solznih oči dol, so mu govorili o nesreči, ki je morala s trdo, neusmiljeno roko udariti sicer tako samozavestnega sina mestnega pisarja.

Prosilca je gvardianov molk vznemiril. Zbal se je, da mu prošnja odbije. Pa je, še vedno pred molčečim menihom klečeč, razlagal:

»Rozka, nevesta, neusojena mi, je mrtva. Kaj hočem zdaj v svetu? Vse je prazno, brezpomenbno zame. Naj molim v celici zanjo in zase! In za svoj srčni mir!«

Gvardian je počasi, kakor dvomeč, boreč se še sam s seboj, dvignil belo, shušano desnico, ki se je med govorjenjem mladeničevim z njo ob mizo naslanjal. Počasi jo je položil Dominiku na glavo. In mehko, poln sočutja, miljenja, je tolažil in prosil:

male za dobrodelna društva. V svoji gorečnosti so obiskale najboljševalnico za ženske, ki so prišle iz ječe. Oskrbnik jih pelje naprej v sobo, kjer sta sedeli dve ženski. Ena izmed gospej ju pogleda in šepne oskrbniku na uho: »Kakšna hudodelska obraza! Kdo sta ti dve ženski?« Oskrbnik: »To je sprejemna soba, to sta moja žena in hči.«

Mož navade. Star voznik je dobil službo voznika pri pogrebem zavodu. Kó je peljal prvič, se je obrnil, kot navadno in vprašal: »Gospod, kam pa se peljemo?«

Kuharica: »Gospa, ali naj sedaj karpa zabodem?« Gospa: Da! To-

za klanje od 2.50 do 3 Din, klavne krave debele od 2.25 do 3.75 Din, plemenske krave od 2.50 do 3 Din, krave za klobasarje od 1 do 1.25 Din, molzne krave od 3 do 4 Din, breje krave od 3 do 4 Din, mlada živina od 2.25 do 3.50 Din, teleta od 4 do 5 Din. Prodanih je bilo za izvoz v Italijo 29 komadov.

Mariborski svinjski sejem 10. decembra. Pripljenih je bilo 78 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari 70—80 Din, 7—9 tednov 90—100, 3—4 mesece 150—200, 5—7 mesecev 300—400, 8—10 mesecev 450—500, 1 leto stari 600—740 Din. 1 kg žive teže 5—6 Din, 1 kg mrtve teže 7—9 Din. Prodanih je bilo 22 komadov.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg od 10 do 12 Din, II. vrste od 6 do 8 Din, meso od bikov, krav in telic od 4 do 5 Din, telečje meso I. vrste od 12 do 16 Din, II. vrste od 8 do 10 Din, svinjsko meso sveže od 8 do 18 Din.

*

Ženske kot pomorščaki

Švedska je bila v Evropi prva država, ki je znala vpostaviti enakopravnost ženskega spola v vseh poklicih. Povsod na Švedskem naletimo v poklicih, ki so še drugod izključno pridržani le moškimi, na ženske. Pred kratkem so slavili Švedi desetletnico obstoja organizacije ženskih pomorščakov, ki zaposluje 4000 žensk. Mornarsko delo je izredno težavno in zahteva tolikokrat le krepko moško roko. Švedske ženske pa ne vršijo samo natakarskih in kuharskih poslov na ladjah, ampak so nameščene tudi na vodilnih mestih. Ženska v službi ladijskega kapitana ni na Švedskem nikaka redkost.

Ženski kapitan pripoveduje, kaj je doživel v Botniškem morskem zalivu (na Švedskem). Majhna jadrnica, kateri je poveljevala junaška žena, je bila vržena v novemberskem viharju ob skalovje, kjer se je razbila. Posadka pet mož se je rešila na pust otok. Bilo je mrzlo in obleka ponesrečencev premočena. Daleč na okrog ni bilo videti no-

bene ladje. Ženski kapitan je dal povelje, da morajo delati premraženi proste vaje. Se vleči in prepustiti počitku, bi bila gotova smrt! Celih 30 ur je skakalo pet moških in ena ženska okrog, kakor bi bili obsedeni in so čakali rešitve. Povrh je še izbruhnila snežena burja, ki jim je vzela vsako upanje na rešitev. Slednjič vendar so čuli brodolomci — brlzig parnika in so ga tudi videli, kako se je bližal otoku. Kričali so z nadčloveškim naporom in pritegnili na sebe pozornost. V tem slučaju res ni bilo treba čakati dolgo na rešitev — junaštvo in preudarnost ženske sta otela ponesrečenim življenje.

73letna ladijska natakarka je poročala o trčenju švedskega parnika z nemškim. V trenutkih nesreče je objel vse moške nepopisen strah, le starka je še ohranila prisotnost duha, stekla je po ladijsko blagajno in jo vrgla v rešilni čoln.

Pri drugem trčenju v Skagerraku je skočila kot mornar služeča ženska v kapitanovo kabino in je rešila iz nje varuha ladje — mačko. Celotno moštvo je ostalo pri življenju in je bilo hvaležno ženski, ki je otela (po veri mornarjev) z mačko vred posadko.

Iz zgorajnega je razvidno, da pristojna težavni mornariški poklic tudi nežnemu spolu.

*

Zahvala Nj. Vel. kralja Aleksandra Prospektivni zvezi. Predsednik mariborske Prospektivne zveze g. dr. Hohnjec je prejel iz dvorne pisarne sledečo zahvalo z ozirom na poslano udanostno proročilo Nj. Vel. kralju ob priliki občnega zbora dne 26. novembra t. l.: »Po naročilu Nj. Vel. kralja mi je čast izjaviti zahvalo za izraze udanosti in zvestobe, poslane v

imeni Prospektivne zveze v Mariboru z njenega občnega zbora.« Minister dvora B. Jevtič.

Ruše. Katoliško prosvetno društvo priredi v nedeljo dne 20. decembra tega leta petdejansko igro »Mlinar in njegova hči.« Snov žaloigre je kakor nalašč za adventni čas. Zato vabimo k prireditvi vse, ki jim je do lepih iger. Vstopnina: Sedeži 8 in 6 Din; stojišča 3 Din. Začetek bo ob pol 8. (pol 20.) zvečer. Na svidenje, Rušani!

Bralno društvo pri Sv. Križu pri Ljutomeru ponovi v nedeljo dne 27. decembra zelo poučljivo igro »Ozdravljena«, ki je pri prvi uprizoritvi žela splošno priznanje. Med odmori igrajo tamburaši. Pred igro poje pevski zbor 11 pesmi, ki so se peče letos na veličastnem pevskega koncertu v Ljubljani. Prijatelji pošene zabave in lepih naših pesmi ne zamudite te prilike!

Regoznica pri Ptuj. Tukajšnje bralno društvo naznanja, da priredi v nedeljo dne 20. decembra 1931 ob pol 4. uri popoldne krasno igro »Domen« v 5 dejanjih v krasni dvarani gostilne Bračič v Novi vasi pri Ptuj.

Prosvetno društvo v Sv. Vidu pri Ptuj je imelo na Marijin praznik 8. tega meseca po svečani akademiji Marijine družbe svoj letni občni zbor. Dvorano je članstvo in prijatelji napolnili do zadnjega kotička. Po pozdravu predsednika Klanjške je g. župnik razložil delovanje društva v preteklem letu. To leto smo priredili 8 iger in 6 predavanj ter 2 akademiji. Enkrat smo gostovali v Št. Janžu. Pomnožili in na novo smo preuredili knjižnico, ki ima sedaj 560 knjig, ki so skoro vse vezane. Preteklo leto smo izposodili 1600 knjig. V letošnji sezoni imamo že 125 izposojevalcev, ki se knjižnice pridno poslužujejo. Poleg knjižnice imamo čitalnico, kjer imamo na razpolago 50 časnikov in revij. Prihodnje leto bomo imeli več predavanj in bomo igrali na božične praznike »Mline pod zemljo«, na novo leto pa »Pri kapelici«. Učili se bomo igre »Njega ni«, ki jo je po znani knjigi naredil neki mladenič. Nato smo si izbrali nov odbor: predsednik župnik Jakob Soklič, podpredsednik Matija Klanjšek, tajnik kaplan Fr. Šmon, ki je obenem knjižničar, gospodar je Anton Majhen, blagajnik pa Avgust Purg. V odboru so še Krajnc Ivan, Ana Klajnšek in Ivan Vavpotič.

da počakajte toliko, da grem ven, jaz vpija ne prenesem!»

Poklon. Neka gospodična, ki bi rada veljala še za mlado, je praznovala rojstni dan. Ko so ji čestitali njene tovarišice, jim je rekla, da dobi vsako leto od svojega strica za rojstni dan lepo knjigo. Neka lahkomiselna prijateljica pa jo je prosila: »Pokaži nam vendar te knjige! To mora biti krasna knjižnica!«

Nehvaležnost. »Tu se pa že vse neha. Urharja sem vabil k večerji zato, da bi eno izmed mojih šestih sester poročil. Vsak večer je prišel in postavili smo predenj najboljše jedi. Zdaj je pa ta falot počel našo kuharico.«

»Mir s teboj, moj sin, v tihih naših zidovih, če je taka volja božja...«

Zadnja žrtev, ki si jo je črna smrt izbrala v minoritskem samostanu, je bil oče Aleksander, oče samostana. V dolgih in gorečih molitvah se je ponujal Bogu v dar za ljudstvo, ki mu naj Bog v svojem usmiljenju prizanese. In Bog je njegovo žrtev sprejel.

Vse je žalovalo za izrednim možem, zmerom ljubeznivim, vedno delavnim, vse mesto in okolica daleč naokrog.

Po deželi pa je morija pojemala, kakor bi bila dekla božja, neutrudna smrt, od svojega Gospoda dobila povelje, naj preneha, ker je padla velika žrtev, ki se je sama za druge darovala.

Prišla je v deželo jesen. Iz dežele pa je odšla morilka črna smrt. Minili so tisti grozni časi. Ostale so samo rane v srcih, mnogim, ki so bili bolni, pa so ozdravili, znaki in obronki ran po telesu.

Ob mirnih, mlačnih jesenskih večerih so hodili Ptujčani, kar jih je strašna morilka živih pustila, na sprehod v okolico mesta ali gor na grad. Pa so videli, kako se sredi polja na samotno stoječem grič-

ku, starem okopu, takozvanem »Atilovem grobu«, više in više dviga lična stavba. Vsi so vedeli, kaj tam zidajo: kmet Rajavec izpolnjuje svojo zaobljubo, ker je črna smrt prizanesla vsaj ženi, dasi mu je hčerko pokosila. Bogu na čast in slavo, ker se je dal preprositi po blaženem svojem služabniku sv. Roku, in temu mogočnemu zaščitniku v zahvalo zida cerkev — še dandanašnji se beli širom polja, spomenik hudih in bridkih časov.

Čestokrat, posebno ob nedeljskih popoldneih, so klečali pred oltarjem sv. Roka ali pred stranskim oltarjem, sv. Rozaliji, devici in mučenici posvečenim, štirje črno oblečeni molilci. Sagadinova in Rajavčeva so molili med solzami za dušni mir nje, ki pokojno v grobu spi, in za srčni mir njega, ki je vse zapustil in se v celico zaprl, da bi tam našel mir srca, zveličanje duše.

Večkrat je klečal pred oltarjem tudi stari župnik Rajavec ali kaplan Hauptman. In tudi ta sta prosila:

»Mir jim daj, o Gospod! Mir vsem, živim in mrtvim!«

* Še v novejšem času so pod cerkvijo kopali in iskali Atilovo krsto in Atilove zaklade. Iz listine kralja Arnulfa z dne 20. novembra 890 pa je razvidno, da so ta grič navozili za mejnik med solnograško in oglejsko škofijo šele v 9. stoletju. Atila pa je umrl leta 453 ali 455.

„Jutro“ in šimpanz.

V menežarijah ste ga že videli, namreč šimpanza, če ne živega v menežarijah, pa vsaj naslikanega v knjigi. Opica je, ki živi v tropičnih gozdovih zahodne Afrike. Kako da ga spravljamo v zvezo z »Jutrom«? Ne delamo mi tega, marveč »Jutro« se samo spravlja v zvezo z njim, trdeč v svoji številki z dne 13. decembra, da je »šimpanz najbližji človekov sorodnik.« Tako je z mastnimi pismenkami zapisano v naslovu posebnega članka v oddelku: »Iz življenja in sveta.« Ne zavidamo »Jutru« takih sorodnikov. Če si jih želi, naj jih ima. Nagib, zakaj posvečamo »Jutru«, odnosno šimpanzu te vrstice, je človeškoplemenit, da namreč postavimo med človekom in šimpanzom tisto ograjo, ki jo je postavila narava in njen stvarnik, to je, Bog. Preko te ograje ne more nobena opica, torej tudi ne šimpanz, naj se tudi nekateri tako trudijo, da bi ga potegnili črez. »Jutro« pritrdilno poudarja Darwinov in Hcllov »pravilni sklep, da človek ne izvira od današnjih opic, temveč da se je z njim vred razvil iz neke skupne, davno izumrle praopice živali.« Človek torej izhaja iz praopice, ne pa iz rok Boga — Stvarnika! In vendar poroča sv. Pismo, da je Bog ustvaril človeka »po svoji podobi in sličnosti,« ne pa po podobi kakšne praopice, iz katere bi naj bili tudi izšli opičji predstavniki: gibbon, orangutan, gorila in šimpanz, »zadnji naš sorodnik,« kakor ga imenuje »Jutro«. Vsa čast »temu najbližjemu in zadnjemu našemu sorodniku!« Želimo mu, naj zadovoljno živi v svojih afriških pragozdih, mirno spi v svojem »stanovanju« v gnezdju na drevesu ter da ne pride v dotiko z Evropejci, tudi s takšnimi ne, ki ga smatrajo za svojega najbližjega sorodnika. Dovolili bi si pa pripomniti ne na naslov šimpanza, ki je v tej zadevi nedolžen, marveč na naslov tistih, ki smatrajo domnevo o njegovem najbližjem sorodništvu s človekom kot »pravilen sklep«, da je ta sklep popolnoma nepravilen. »Jutrov« »znanstvenik ne navaja za svoje domnevanje nobenih znanstvenih dokazov, ker jih ne pozna. Naj zadostuje, da proti takšnemu »znanstveniku« navedemo besede resničnega znanstvenika Virhova, ki je bil po veri protestant in poleg tega velik protivnik katoliške Cerkve. Ta sloviti učenjak je v svoji knjigi Die Freiheit der Wissenschaft (Svoboda znanosti) zapisal tele besede: »Ne morem učiti ter ne smemo proglašati kot pridobitev in nauk znanosti, da izhaja človek iz opice ali katerekoli druge živali.« Tako govori resnična znanost. »Jutro« pa naj pomisli, kaj more pri čitateljih roditi takšna »opična teorija« (nauk). Dandanašnji je toliko surovosti med ljudmi, osobito med mladino, in tudi »Jutro« poje žalostinke taki podivjanosti. Ali misli »Jutro«, da z naukom o postanku človeka iz opice ali katerekoli živali širi med ljudstvom, zlasti med mladino pravo srčno kulturo?!

★

Molitve po maši z novim besedilom, kakor ga določa novi katekizem, so izšle v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Cena dosedanja.

Kje kupujejo naši naročniki?

V trgovinah, ki so tukaj navedene: V teh trgovinah je dobro in poceni blago. Vsakdo, ki kupi vsaj za 100 Din blaga v gotovini, dobi brezplačno Gospodarski ali Gospodinjski žepni koledar.

Te trgovine so:

V Mariboru:

Anton Macun, trgovina z manufakturo v Gosposki ulici.

Mariborski konsum, Glavni trg.
Franc Klajnšek, trgovec, Glavni trg.

V Št. Lenartu:

Tone Hrastelj, trgovina.

V Gornji Radgoni:

Jože Hrastelj, trgovina.

V Ljutomeru

Franc Senčar, trgovina.

V Ptuj:

Anton Brenčič, trgovina z železnino.

V Ormožu

H. Jurkovič, trgovina.

V Mali Nedelji.

Franc Senčar, trgovina.

V Celju

Franc Dobodičnik, Gosposka ulica 15.
(pri nakupu za 300 Din.)

Franc Strupi, steklar.

Pod tem zaglavjem bomo objavljali te in druge trgovine, ki se bodo še prijavile, stalno do novega leta. Ta objava je za trgovce, ki odvezamejo vsaj 10 komadov koledarja, brezplačna. Trgovci, pišite takoj Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Št. Peter pri Mariboru. Prosvetno društvo »Skala« je zopet pripravilo Šentpeterčanom nekaj duševne hrane. Na praznik Brezmadežne se je vršilo ob obilni udeležbi predavanje, ki je bilo zlasti namenjeno mladini, kateri je zelo lepo govoril g. prof. Vesenjak Ivan iz Maribora. Nastopil je tudi tamburaški zbor in naši vrli pevci. — Tridnevne duhovne vaje za može in fante se bodo vršile pred božičnimi prazniki pri nas. Vodil jih bo g. prof. Kovačič Peter iz Celja. Bo to nekaj novega za naše može in fante, pa potrebno in koristno za njih večno srečo. — Kakor čitamo, so se na mnogih krajih izvršile spremembe v občinskih zastopih, tako tudi pri nas.

Sv. Miklavž pri Hočah. Župan pri Sv. Miklavžu pri Hočah g. Florjančič je bil zamenjan to in se zahvaljuje svojim občanom za zaupanje, katerega so

Doraščajoči mladini nudimo zjutraj čašico naravne »Franz Josefove« grenčice, ki doseže radi tega, ker čisti kri, želodec in čreva pri dečkih in deklicah prav znatne uspehe. V otroških klinikah se uporablja »Franz Josefova« voda že pri malih največ težko zagatenih bolnikih. »Franz Josefova« voda se dobi pri vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

mu izkazovali skozi leta in leta s tem, da so mu poverili vodstvo občine.

Hoče. V visoki strosti 84. let nas je zapustila na Miklavžev predvečer bivša babica Ana Meglič, rojena Ehrnrieter. Nad 40 let je z vso ljubeznijo izvrševala svoj poklic in svetila kot luč dobrega vzgleda v bogoljubnem življenju. Vsa v Boga zasidrana je kazala tudi v praktičnem življenju sadove pogostega prejetanja svetih zakramentov. G. Brezmerju je nadomestovala gospodinjino in ma'er, dokler je ni nagla smrt vzela od dela. Bila je res vzor pridne krščanske žene.

Sv. Vid pri Ptuj. Tukaj smo Marijino Brezmadežno spočetje slovesno praznovali. Že zjutraj je bila cerkev polna, ob 10 uri smo imeli skupno obhajilo za Marijino družbo, popoldne pa sprejem fantov v Marijino družbo. Po navduševalnem govoru je g. župnik sprejem malo pa korajžno četico pod Marijino varstvo. Fantje so lepo prepevali. Po cerkveni slovesnosti smo se podali v Slomškov dom, kjer smo ob lepih govorih in navdušenem petju prisegali zvestobo Mariji. Naj se Marijina družba razširi in razveje v blagor župniji!

Ljutomer. Naša sadjarska in vrtnarska podružnica ima svoj redni občni zbor v nedeljo 20 tega meseca takoj po 8. maši v 6. deškem razredu osnovne šole. 1. Poročilo funkcionarjev. 2. Volitev novega odbora in delegatov. 3. Slučajnosti. Zaem časom primerno predavanje srezkega kmetijskega referenta gospoda Znidariča. Pridite vsi člani, kojih vas je 109 in priženite še svoje prijatelje s seboj!

Šmartno ob Paki. V nedeljo dne 29. novembra se je pod predsedstvom novoimenovanega župana g. Terčaka vršila seja občinskega odbora. V seji so se obravnavale nekatere domovinske zadeve in razni predlogi g. župana, med temi tudi predlog o poravnavi potroškov, ki so nastali o priliki volitev narodnih poslancev, posebno za raznašanje volilnih letakov, straženje volilnega lokala itd. Dočim je odbor sklenil povrniti iz občinske blagajne stroške za straženje, je odklonil povrnitev stroškov za raznašanje volilnih letakov. Odbor je sklenil nadalje tudi, da se na tlaki popravi občinska cesta proti Malemvrhu in po Hudem potoku. Kot je bilo razglašeno, je gospod župan odredil tlako na dan 7. in 8. t. m.

Polzela. Naš kraj je navidez sicer majhen, vendar se vršijo v njem razna gospodarska in kulturna gibanja. Mladinske organizacije imajo v novem Prosvetnem domu mirno zatočišče, kamor nas bodo, kakor upamo, v letošnjem zimskem času vabila tudi razna gospodarska predavanja. Prav potrebno bi tudi bilo pri nas osnovati Kmetijsko in sadjarsko podružnico. — Kuluk na banovinski cesti je bil izvršen v redu. Razporeženje med kulukarji je bilo tiste dni izvrstno, za kar so poskrbeli odprti vinski hrami. Apeliramo na občino, da se končno usmili tudi občinske ceste čez Orovo vas na Založe, ki bi lahko postala najvažnejša občinska cesta.

Senovo pri Rajhenburgu. Na Senovem imamo novo ljudsko in meščansko šolo. Res krasna stavba. Do sedaj je bil na pročelju stavbe sledeči napis: »Dr. Janez Ev. Krek. Bogu v čast, narodu v korist. Dr. Martin Slomšek.« Sedanji šolski odbor je pa dal ta napis odstraniti. Iz kakšnih vzrokov, ne vemo. Za to delo je bil izbran 8. december, dan najlepšega Marijinega praznika v letu. Na ta lepi Marijin praznik je bila na šolsko stavbo prislonjena visoka lestva in na njej je najet delavec z dletom in kladihom v roki tolkel, dokler ni odtolkel in zabrisal imen teh slovenskih velika-

Gotove ženske plašče, moške zimske suknje, kakor vse drugo manufakturno blago kupite najceneje in najboljše pri tvrdki **J. PREAC, Maribor, Glavni trg 13**

nov. Isti praznik se je tudi delalo na cesti, kakor da je premalo delavcev in preveč dela. Ljudje so z nevoljo gledali in tolmačili ta dejstva, ko so šli v cerkev in iz cerkve. Naši občini sedaj županuje dr. Benedičič, rudniški zdravnik v Senovem.

Ormoška podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva bo imela svoj redni občni zbor v nedeljo dne 20. t. m. ob pol devetih dopoldne v gostilni gospe Marije Horvat v Ormožu. Pridite!

★

Vprašanja in odgovori.

J. I. v N.

Sin mi mora dati prevžitek, in sicer eno tretjino od kadi. Sedaj pa kar v prešo nosi in nič v kad in pravi, da mi nič ne da.

Odgovor:

Tako se po zakonu ne da izigravati. Sin vam mora dati vina, če imate pisan prevžitek. Čuden sin, ki bi očetu vino branil, ko ga sam še prodati ne more.

D. J. v D.

Okrog 25 ha zemlje so mi plazovi uničili. Sedaj pa še vedno plačujem visoke davke od te zemlje. Kaj naj napravim?

Odgovor:

Prijava s potrdilom občine na davčno upravo, da te in te parcele niso več to, kakor kaže zemljiški list, ampak nerodovitna zemlja. Na podlagi tega se bo vaša zemlja dala v nov davčni razred. Na prijavo kolek 5 Din.

J. M. K.

Imam 20.000 Din. Kaj naj napravim z njim, da nič ne izgubim?

Odgovor:

Nismo vedeži, da bi naprej za nekaj let vedeli, kako bo. Vemo samo to, kako je danes. In danes je bolje imeti denar naložen. Čitajte članek »Zamenjava denarja«. — Znano nam je več denarnih zavodov, ki so varni, prav priporočamo vam pa Spodnještajersko ljudsko posojilnico v Mariboru v Gosposki ulici.

B. J. v G.

Sem kot oče 9 otrok davka prost. Ali se mora za drugo leto ta prošnja zopet ponoviti?

Odgovor:

Dosedaj v tem oziru še ni bilo ničesar objavljene.

K. B. v P.

Ali sem res samo jaz dolžen plačati kot porok, drugi porok pa ne?

Odgovor:

Oba sta dolžna plačati. Zavod mora od obeh terjati. Če pa od drugega nič ne dobi, potem ste dolžni vi vse plačati. Vsak zase jamči za celoto, samo skupaj jamčita vsak za pol, če oba kaj imata.

J. Š. v I.

Imel sem tožbo, pa sem izgubil. Moj advokat je računal še trikrat toliko stroškov kot naspretni. Ali je to prav?

Odgovor:

Iz dopisa ni razvidno, če ste vi tožbo vložili. Najbrže! Zato je imel vaš advokat več dela. Če pa ne, morate zahtevati sodnijsko odmerjene stroške, torej one, ki jih sodnija določi. Kako dobičkanosne so tožbe, vidite iz tega, da je stroškov še skoro enkrat toliko kakor je bil toženi znesek.

F. B. pri Sv. B.

Imam slike, kje bi jih prodal?

Odgovor:

Še umetniki svojih slik ne morejo prodati, vaša pa ni umetniška, no, pa za kak spomin jih komu dajte, prodali jih ne boste. — V Francijo je sedaj težko priti. Zasluži se tam, res, ali delati je tudi treba zelo, zelo!

E. T. v B.

Ali moram poleg deleža dati sestram tudi stanovanje?

Odgovor:

Ako prevzamete pod takimi pogoji, da, če ne, se vam izplača delež. Ako ste že prevzeli, pa samo za izplačilo deleža, potem nimajo pravico do stanovanja. — Sicer se pa le sporazumite!

MALA OZNANILA

Podpisani obžalujem, da sem razžalil Marico Černčič, Razvanje, ter se zahvaljujem za odstop tožbe. Milko Kac. 1724

Kmečki mlin vzamem v najem, eventuelno bi ga tudi kupil. J. Miklavčič, Ruše. 1722

Viničar strokovno izobražen z večletnimi spričevali išče mesto z 2. februarjem. Naslov v upravi. 1722

Učenec se sprejme s celo prehrano brez stanovanja v trgovini Jos. Krempel, Zg. Radvanjska cesta 68, Maribor. 1721

Vsled selitve se v petek in soboto vrši velika prodaja. Lepa kompletna spalnica, 6 postelj, več omar za perilo in obleko, mize, stoli, madrace, plišast divan, otomana, kredenca. — Strossmajerjeva ulica 5, Zidanšek. 1725

Posestvo v zelo ugodnem kraju tik banovinske ceste blizu Radgone. Arondirano 4 orale njiv, 4 orale travnika, 2 orala gozda, hiša in hlevi. 140 sadonosnih drevesc odda Fischer, G. Radgona. 1727

Pridna dekla tudi s triletnim otrokom za živino in priden hlapec se sprejmeta. — Otto Svaršnik, Majšberg. 1726

Viničarja s 4—5 delavnimi močmi, med temi vsaj 2 moška, sprejme Fontana, Rošpoh 159. 1706

Otvoritev nove trgovine z mešanim blagom Ivan Brover v Rogoznici pri Ptuj priporoča svojo zalogo špecerijskega blaga po najnižji ceni. Zamenjava bučnega olja. Nakup deželskih pridelkov po najvišji dnevni ceni. Se priporoča Ivan Brover. 1717

Sadno drevje in cepljene trte. Večjo množino jablan (mošancelj, kanada, šampanjska reneta, london peping, baumanova reneta, kos. oranž. reneta, Lobovec) in cepljene trte (traminec, žlahtnina bela, rdeča, burgunder rizling renski in rizling laški po zmernih cenah ima na prodaj Kmetijska podružnica v Konjicah. 1710

Kupujemo vinski kamen (birsu, sriješ). Ponudbe pod označbo cene in količine na Jugomosse 1313, Zagreb, Jelačičev trg 5. 1713

Cepljene trte in sadna drevesa, zajamčeno prvovrstno blago, le od selectioniranih cepčev po 1 Din komad in naprej. Cepljene na selection. podlagah Kober 5 B, Teleki 8 B, Göthe št. 9 itd. Tudi korenčjaki od teh podlag na razpolago. Priporoča se takoj naročiti, ker bodo nekatere vrste kmalu pošle. Konkurenca pri blagu nemogoča. Sadna drevesa po dogovoru. Oglasiti se je pri: Šegula, veleposestnik in načelnik zadruga, Hlaponci, p. Juršinci. 1662

Zahvala.

Po smrti mojega očeta g. **Martina Zavec** sem sprejel od

»**Ljudske samopomoči**«

takoj izplačano pripadajočo podporo, za katero izrekam tem potom najtoplejšo zahvalo!

V umabah, dne 10. decembra 1931.

1730

Janez Zavec.

Zahvala.

Za nemudoma izplačano podporo po smrti moje sorodnice gospe **Marije Kacijan** izrekam

»**Ljudski samopomoči**«

najlepšo zahvalo in priporočam to neprecenljivo društvo vsakomur najbolj! Slovenjavo, dne 12. dec. 1931.

1731

Ivan Supanič.

Zahvala.

Podpornemu društvu **LJUDSKA SAMOPOMOČ V MARIBORU** se zahvaljujem tem potom za takoj izplačano pripadajočo podporo po smrti gospe **Marije Petovar** in priporočam to prekornisto društvo vsakomur, ako še ni njega član.

Mota, dne 12. decembra 1931.

1732

Julijana Muršec.

Za Božič!

Najfinejšo banatsko moko 1 kg D 4.25 krušno moko Din 2.—, 2.25, 3.—, 3.25 sveže žgano kavo ¼ kg po 11, 12, 14 in 15 Din

lep riž Din 4.—, 5.—, 6.—, 7.—

lepe izbrane rožiče, veinperle, ajdovo kašo, sveže zmlete dišave (popper, cimt, gvirc), novi čaj, kakor vsake vrste špecerijsko blago po najnižji ceni 1728

priporoča

Weis Josip

prej Hartinger

Maribor Aleksandrova 29

Prijazna in točna postrežba.

! Mizarji !

Okrase za rakve, tapete in tančice nudi zelo ugodno galanterijska trgovina Drago Rosina, Maribor, Veitlinjska ulica 26. 1675

Nov vozni red

veljaven od 4. oktobra 1931, se dobi v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Cena 2 Din.

V najem vzamem takoj gostilno z zemljiščem blizu mesta. Naslov v upravi lista. 1702

Cene cepljenim trtām znižane! Po 1.20 Din za komad nudi la selekcionirane cepljene trte najboljših trsnih sort, cepljenih na razne podlage: Uprava banovinske trsnice in drevnice v Pekrah, p. Limbuš. 1665

Otroške nogavice par 4.50 naprej, moške nogavice od 4 Din naprej, ženske nogavice od 8 Din naprej. Eksportna hiša Luna, Maribor, Aleksandrova 19. 1670

Kolar, kateri ima svoj les, se takoj sprejme. Delo že čaka. Izve se pri Franu Verzel, kovač na Plaču, p. Zgornja Sv. Kungota. 1699

Potrebujem nujno 15.000 Din posojila proti vknjižbi na prvem mestu. Prednost imajo tisti, kateri imajo naložen kapital v Posojilnici v Narodnem domu v Mariboru. Naslov v upravi lista. 1698

Malo posestvo na prodaj: hišno poslopje zidano, novo krito z opeko, dvostanovanjsko, gospodarsko poslopje v dobrem stanju, svinjaki hrastovi in novi, 1½ orala sadonosnika in njive, 4 km od Ptuja na glavni cesti. Potrebno je 35.000 Din, tudi hranilna knjižica zadostuje. Cena po dogovoru. Franc Kmetec, Grajena št. 2, p. Vurberg pri Ptuj. 1705

Ženske pletene obleke Din 180, iste fine kakovosti Din 240, moški puloverji od 65 Din naprej: Eksportna hiša Luna, Maribor, Aleksandrova 19. 1670

Peči na žagovino izdeluje in pošilja na osem-dnevno poskušnjo ter plača vse tovarne stroške trvdka, ako peč dobro ne deluje. R. Jakelj, Slovenjgradec. 1599

Prvovrstne selekcionirane trte cepljenke najboljših sort, cepljenih na razne podlage, Din 1.20 za komad nudi Banovinska vinarska in sadjarska šola v Mariboru. 1693

Prvovrstno vinsko trsje z garancijo dobite pri drevesnici bratov Dolinšek v Kamnici, pošta Maribor. Zahtevajte naš cenik! Cena 1 Din za trs. Na željo plačilne ugodnosti. 1694

Hočete se rešiti revmatizma in protina?

Trganje in bodenje v udih in sklepih, otekli udi, skrivljene roke in noge, trganje in bodenje v raznih delih telesa, celo slabost oči so večkrat posledice revmatizma in kostoholje, ki se mora odstraniti, ker drugače bolezen vedno bolj napreduje. **Jaz Vam nudim zdravilno pitje**, ki razkroji sečno kislino, pospešuje izmenjavo snovi in izločevanje, torej ne kako univerzalno ali tajno zdravilo, ampak produkt, ki ga proizvaja narava sama za odrešenje bolehavega človeštva.

Vsakemu dam brezplačno za poskus!

Pišite mi takoj in Vi dobite od mojih po celem svetu nahajajočih se skladišč **popolnoma brezplačno in franko** en poskus obenem z podučljivo razpravo, Vi se boste sami prepričali o neškodljivosti tega sredstva in o njegovem hitrem delovanju. — Poštno-nabiralno mesto: 1709

AUGUST MÄRZKE, BERLIN-WILMERSDORF, Bruchsalerstrasse 5. (Abt. 288.)

250 Din dnevno zaslužite z obiskovanjem ljudi v Vašem okraju! »Kosmos« Ljubljana, poštni predal 307. Znamko za odgovor. 1579

Lisičje in druge kože od divjačine kupuje I. Ratej, trgovec, Slov. Bistrica. 1701

Vajenec se sprejme v trgovini stekla in porcelana Ivan Kovačič, Maribor, Koroška cesta št. 10. 1700

ZAHVALA.

Za takojšnjo izplačano pripadajočo mi podporo po umrli materi **Ranner Jožefi** izrekam tem potom podpornemu društvu

ZADRUŽNI SAMOPOMOČI V MARIBORU

najtoplejše zahvalo in priporočam to človekoljubno društvo v takojšnji pristop vsakemu, ako še ni njega član. 1704

Studenci pri Mariboru. **Ranner Kristijan.**

V Mariboru na voglu Meljske in Aleksandrove ceste v novi hiši te postrežejo najbolje in ceno z naglavnimi robci, tkaninami vseh Oglejte si, predno greste drugam. — Maks Bračič. 1570

ZAHVALA.

Za izplačane nam podpore izrekamo podpornemu društvu

ZADRUŽNI SAMOPOMOČI V MARIBORU

najtoplejše zahvale in priporočamo to človekoljubno društvo v takojšnji pristop vsakemu, ako še ni njega član. 1703

Kocbek Ana I. r., Maribor.

Klabus Ivan I. r., Počehova pri Mariboru.

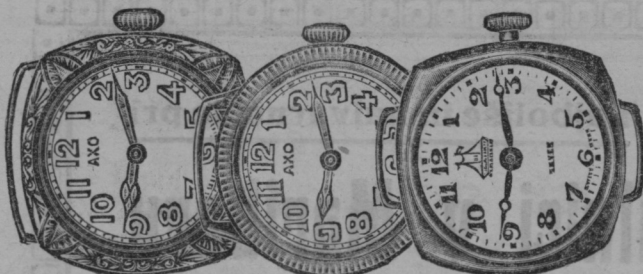
Gojkovič Ivan I. r., Spodnja Hajdina.

Novak Anton I. r., Maribor.

Jerič Marija I. r., Slov. Bistrica.

Moderna dobra ura zapestnica

z znamko »IKO« ali »AXO« iz švicarske tvorniške hiše ur Suttner je smešna cena napram njeni sposobnosti. Že 34 let znana strokovna trvdka pošilja po naročilu ure zapestnice že od Din 98.—, prav posebno priljubljene so sledeče vrste:

Št. 727. Din 158.— Št. 725. Din 182.— Št. 724. Din 128.—

Cena, a dobra anker »AXO« ura zapestnica z radijum svetlečim kazalcem in kazalom, lepa poniklana škatlja, trak iz kože.

Razpošilja se po povzetju, ali se pošlje denar naprej. Noben riziko, ker je dovoljena izmenjava, ali se vrne denar. V velikem ilustrovanem Suttnerjevem ceniku najdete največjo izbiro ur zapestnic za vsako ceno iz zlata, srebra itd., istotako žepno uro že od Din 44.—, budilnice že od Din 49.—. Zahtevajte veliki cenik, dobite ga brezplačno od tvorniške hiše ur

H. SUTTNER, Ljubljana št. 992.

Reklamna cena! Že za Din 35.— žepna ura, za samo Din 45.— budilnico. Obe so dobre.

Naročite za fante,

ki se odpravljajo k vojakom, knjižico:

Moj tovariš.

Molitvenik za mladeniče in še zlasti za vojake.

Cena z rudečo obrezo 16 Din, z zlato obrezo 18 Din. Po pošti 1 Din več.

Starši, botri in zlasti ve botrice! Vaš fant bo tiste dinarje, ki si jih je s težavo prihranil, pri vojaki nujno potreboval in si ne zamore kupiti molitvenika. Kupite mu ga vi ter ga mu podarite kot **pobožen spominek**, ki naj ga obvaruje v tujini vsega hudega! — Tako se vam priporoča:

Tiskarna sv. Cirila, Maribor.

Širite „Slov. Gospodarja“!

Dobra obutev

Vam je neobhodno potrebna. Čevlji

TRGOVSKEGA DOMA STERMECKI, CELJE 24

niso samo trpežni in poceni, ampak so tudi elegantni in lahki, kjub temu pa trpežni za 2 para drugih. Na zalogi čevlji iz kravine 127 Din, iz teletine 145 Din, iz boksa 159 Din, dalje velika izbira domačih, telovadnih, lovskih, turistovskih, smučarskih in raznih drugih čevljev za šport, ples in druge prilike.

Veliki ilustrovani cenik zastoji!

Čmečko dekle, popolnoma zdravo, ne nad 22 let staro, močno; se vzame kot začetnica za vsa hišna dela k dobri družini v Mariboru. Ponudbe pod: »M. P. 86,« poštini predal Maribor. 1708

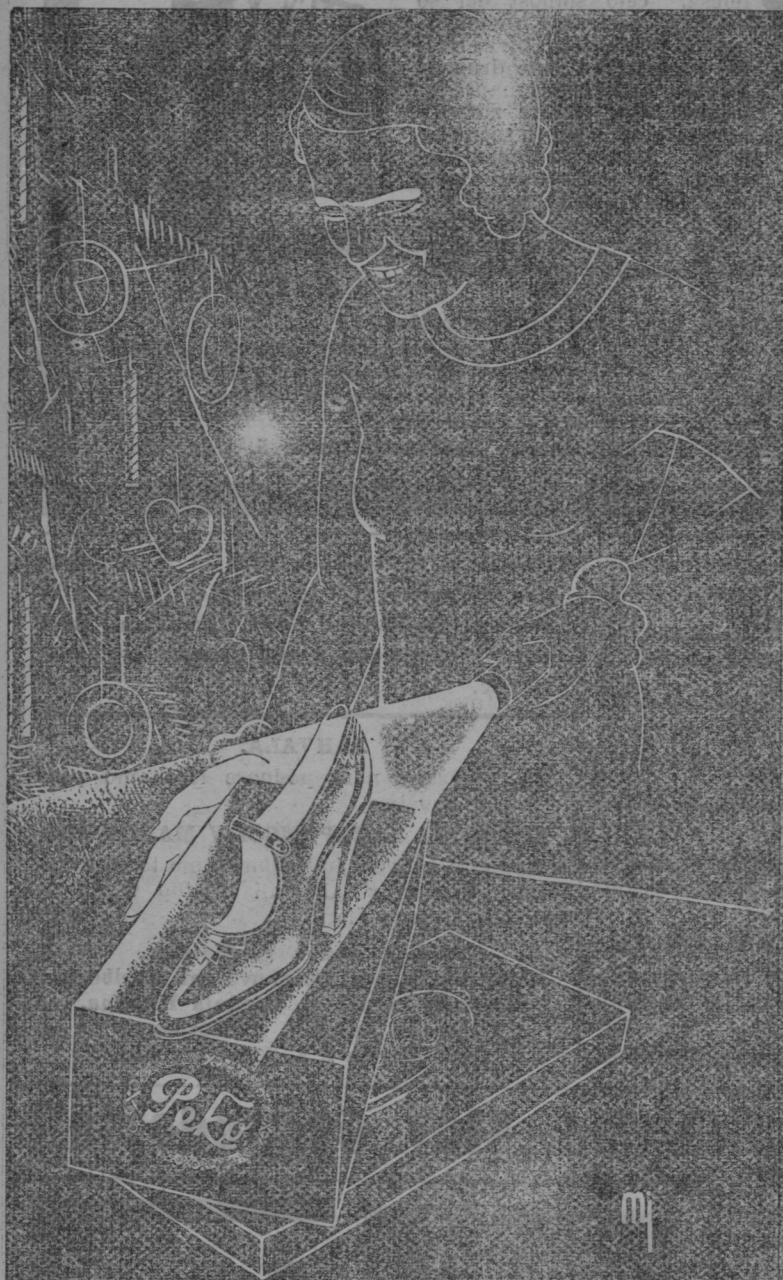
Dobro ohranjen harmonij kupi župnijski urad Velika Nedelja. 1714

Sprejme se učenec za trgovino mešanega blaga, dobre šolske izobrazbe in poštenih staršev. Viktor Grahor, Fala pri Mariboru. 1707

Cepljene trte eno in dveletne na različnih podlagah po zelo znižani ceni, nudi I. trsničarska zadruga v Sloveniji, Pošta Juršinci pri Pljuju. Zahtevajte cenik. 1718

Vajenca sprejme pekarna Franci, Taborska ulica 16, Maribor. 1715

Iz lastne pletarne puloverji za dečo od 19 Din naprej, za dečke od 25 Din naprej, ženske jopice od 50 Din naprej: Eksportna hiša Luna, Maribor, Aleksandrova 19. 1670

TUDI VI BOSTE
VESELO PRESENEČENI IN ZADO
„VOLNI ČE VAM PRINESE LETOŠNJI

BOŽIČ

NAJPRAKTIČNEJŠE DARILO:
ČEVLJE VODEČE DOMAČE
ZNAMKE

Peke

V TAČASNIH PRILIKAH
KUPUJTE SAMO
PRAKTIČNE DAROVE.

Denar naložite najboljše in najvarnejše pri Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

r. z. z n. z.

Ulica 10. oktobra

Najugodnejše obresti za vloge in posojila. Stanje hranilnih vlog
nad 62.000.000 dinarjev.

Za varnost hranilnih vlog jamči nad 3.000 članov, večinoma trdnih kmetov in posesnikov, z vsem svojim premičnim in nepremičnim premoženjem kar znaša v vrednosti več sto milijonov dinarjev.

Denar lahko vlagate po položnici. Pišite po nje!

Zadružna gospodarska banka d. d.

Podružnica Maribor, Aleksandrova cesta št. 6

V lastni, novozgrajeni palači

Pred frančiškansko cerkvijo

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje. -- Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu. -- Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

193

Fran Strupi, Celje

Vam priporoča svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, raznovrstnih šip, lepih okvirov itd. — Prevzema vsakršna steklarska dela. — Najsolidnejše cene in točna postrežba.

Na drobnol

Na debelo!

Najcenejši nakup

različnih ur, budilk, stenskih ur, zlatnine, srebrnine, očal, poročnih prstanov v zlatu in srebru.

Popravila se izvršijo hitro, dobro in poceni. 1716

ALOJZ PINOSA, urar, PTUJ

ZAHVALA.

Za takoj izplačano podporo po smrti mojega moža, g. Milana Gregorič izrekam tem potom

LJUDSKI SAMOPOMOČI V MARIBORU

najlepšo zahvalo in priporočam to neprecenljivo društvo vsakomur najbolje.

Vičava pri Ptuj, dne 28. novembra 1931.

1695

Terezija Gregorič.

Izšla je

Blasnikova

VELIKA PRATIKA

za prestopno leto 1932,

ki ima 366 dni.

„VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obražan.

V »Veliki Pratici« najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solinčne in lunine mrke; — lunine spremembe; — — poštne določbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke na mence, pobotnice, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sejme na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, v Prekmurju, Medžimurju in v Julijski Benečiji; — pregled o koncu brejosti živine; — tabelo hektarov v oralih; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjepise važnih in odločilnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši.

Cena 5 Din.

»VELIKA PRATIKA« se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pismeno pri založniku:

tiskarni J. Blasnika nasl. d. d.
v Ljubljani. 1494

Ugoden nakup!

vsled znižanih cen pri zimskem manufakturnem blagu nudi 1691

Anton Macun, Maribor, Gosposka ulica 10

Oglejte si izložbe tudi v hodniku.

Na drobnol

Na debelo!

KOTLE

(najboljše »Marija-Celjske«) iz litega železa, pocinkane in bakrene za perilo, zadnje tudi za žganje, brzoparilnike (Alfe), štedilnike in peči, stroje za meso in slanino kakor vse ostale potrebščine za jesen in zimo ima stalno in v veliki izbiri na zalogi trgovina z železnino 1652

ANTON BRENČIČ, PTUJ.

Zaloga in samoprodaja znanih »ZEPHIR«-peči za Ptuj in okolico.

Najnižje dnevne cene!

Točna postrežba!

DENAR

si prihranite. ako kupite sukno za moške obleke, volneno za ženske obleke, platno za vsakovrstno perilo, svilene rute, srajce, ovrtnike, kravate, dežnike, nogavice itd.

„PRI SOLNCU“

Celje, Glavni trg 9

Za obilen obisk se priporoča 318

ALOJZ DROFENIK

Zahtevajte povsod „SLOVENSKEGA GOSPODARJA“!

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri Ljudski posojilnici v Celju

registrovani zadrugi z neomejeno zavezo

v novi lastni palači na oglu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog znaša nad Din 100.000.000.—. Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

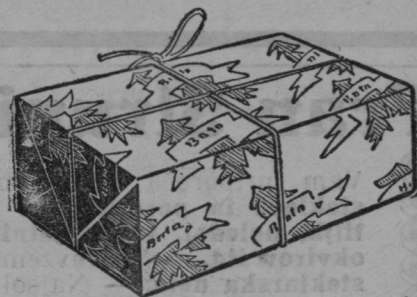
Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-posesnikov z vsem svojim premoženjem,

Rentni davek plačuje posojilnica iz svojega in ga ne odteguje vlagateljem.

192

Za Božić

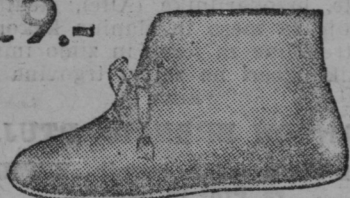
Izkoristite znižane cene naše obutve za božično darilo. Oskrbeli smo naše prodajalne z vsakovrstno obutvijo in smo pripravljeni, da Vas postrežemo strokovnjaško in Vam priporočamo le dobro blago.

PRAKTIČNO DARILO
RAZVESELI VSAKOGAR

Rata

29.-

Vrsta 240

Čevljički za Vašo hčerko iz enobarvne klobučovine in z mehkim podplatom. Za vaše ljubljence, kadar so v vozičku ali v sobi.

49.-

Vrsta 2861-01

Gumijevi snežni čevlji za otroke s toplo podlogo. Vašim otrokom so vsekakor potrebni za blatno in deževno vreme.

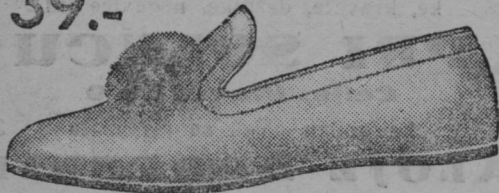
49.-

Vrsta 3661-00

Visoki čevlji iz finega boksa z gumijevim podplatom. Imamo jih v črni in rjavi barvi in v kombinaciji raznih barv.

39.-

Vrsta 205

Zelo lahki in udobni čevlji za dom iz klobučevine z usnjatim podplatom. Za Vašo udobnost po delu.

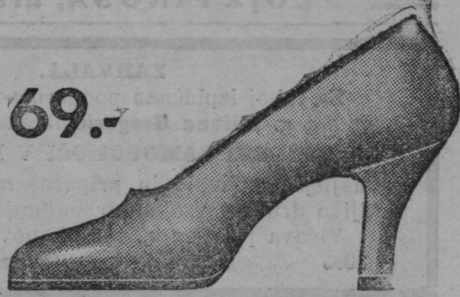
69.-

Vrsta 1075-25

Zelo lahki in obenem topli gumijasti čevlji za zimo. Po zimi so Vam neobhodno potrebni. Ti najbolje varujejo Vaše zdravje.

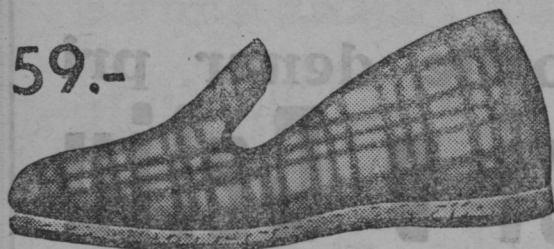
69.-

Vrsta 9315-03

Evo lepih ženskih čevljev iz klota za neverjetno nizko ceno. Za mal denar velik luksuz.

59.-

Vrsta 7047

Za gospode smo pripravili udobne copate mikada. Za prijeten odpočitek po delu; v njih se Vam bodo noge najbolje odpočile.

69.-

Vrsta 218

Po delu obujte te tople in udobne copate. Bodo Vam neprecenljive koristi za Vaš prijeten odmor.

169.-

Vrsta 3967-23

Evo Vam neobhodno potrebni hčevljev za delo. V njih lahko hodite po blatu in ob vsakem vremenu, pa Vam bodo noge vedno v suhem.

Otrokom:

Tople volnene copate	Din 29.-
Gumijaste snežne čevlje	Din 49.-
Usnjate čevljičke z gum. podplati	Din 49.-
3 pare skupno	Din 127.-

Mami:

Tople mikade	Din 39.-
Snežne čevlje iz gabardena	Din 69.-
Čevlje iz lastina	Din 69.-
3 pare skupno	Din 177.-

Očku:

Copate za dom	Din 59.-
Galoše	Din 69.-
Boks čevlje z gumijast. podplati	Din 169.-
3 pare skupno	Din 297.-

Čevlji za vso obitelj 9 parov za Din 601.-